

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

**Posouzení vlivu osobnosti učitele odborného výcviku
na úroveň osvojených praktických dovedností žáků**

Bakalářská práce

Autor: **Petra Jičínská**

Vedoucí práce: Ing. Emil Kříž, Ph.D.

2016

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Institut vzdělávání a poradenství

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Petra Jičínská

Učitelství praktického vyučování

Název práce

Posouzení vlivu osobnosti učitele odborného výcviku na úroveň osvojených praktických dovedností žáků

Název anglicky

Evaluation of the Influence of the Vocational Training Teacher Personality on the Level of Practical Skills Acquired by Students

---

Cíle práce

Hlavním cílem práce je na základě analýzy názorů žáků vybraného středního odborného učiliště navrhnout vlastní doporučení, která povedou ke zlepšení úrovně osvojených praktických dovedností žáků. Dílčím cílem realizovaným v teoretické části bude charakterizovat vybrané atributy učitele odborného výcviku.

Metodika

Teoretická část bude vycházet z dostupných tematických literárních a informačních zdrojů. Hlavní metodou realizovanou v praktické části bude dotazníkové šetření. Cílovým segmentem budou žáci Středního odborného učiliště společného stravování v Poděbradech. Výsledky průzkumu budou znázorněny graficky s písemnou analýzou.

Doporučený rozsah práce

Dle pravidel pro psaní absolventských prací.

Klíčová slova

učitel odborného výcviku, osobnost učitele, SOU společného stravování, pedagogická činnost, dotazník, průzkum, analýza, verifikace.

Doporučené zdroje informací

ČÁP, J. – MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2007. 656 s. ISBN 978-80-7367-273-7.
KALHOUS, Z. – OBST, O. Školní didaktika. Praha: Portál, 2002. 447 s. ISBN 80-7178-253-X.
KYRIACOU, Ch. Klíčové dovednosti učitele. Praha: Portál, 2004. 155 s. ISBN 80-7178-965-8.
NAKONEČNÝ, M. Psychologie osobnosti. Praha: Academia, 2009. 620 s. ISBN 978-80-200-1680-5.
SITNÁ, D. Metody aktivního vyučování. Praha: Portál, 2013. 152 s. ISBN 978-80-262-0404-6.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – IVP

Vedoucí práce

Ing. Emil Kříž, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Elektronicky schváleno dne 9. 3. 2016

Ing. Jiří Husa, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 3. 2016

prof. Ing. Milan Slavík, CSc.

Ředitel

V Praze dne 09. 03. 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Posouzení vlivu osobnosti učitele odborného výcviku na úroveň osvojených praktických dovedností žáků“

vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

V Praze dne 10. 3. 2016

Posouzení vlivu osobnosti učitele odborného výcviku na úroveň osvojených praktických dovedností žáků

Evaluation of the Influence of the Vocational Training Teacher Personality on the Level of Practical Skills Acquired by Students

Abstrakt

Bakalářská práce je členěna na dvě hlavní části: teoretickou a výzkumnou. Teoretická část charakterizuje vybrané atributy učitele odborného výcviku. Vychází ze studia odborné tematické literatury a má charakter literární rešerše. Výzkumná část analyzuje názory žáků vybraného státního středního odborného učiliště.

Hlavní metodou realizovanou v praktické části je dotazníkové šetření, které bylo realizováno na Středním odborném učilišti společného stravování v Poděbradech. Výzkum byl proveden mezi žáky 2. a 3. ročníku. Cílem výzkumné sondy je zjištění, jak žáky ovlivňuje osobnost učitele odborného výcviku z hlediska jeho pohlaví a věku, motivace, komunikačních dovedností, povahových vlastností a způsobem vedení výuky. Učitelé odborného výcviku na základě těchto výsledků tak mohou posoudit svou dosavadní práci a případně projektovat další postup vedoucí ke zkvalitnění své pedagogické práce.

Klíčová slova

učitel odborného výcviku, osobnost učitele, střední odborné učiliště společného stravování, pedagogická činnost, dotazník, průzkum, analýza, verifikace.

Abstract

This bachelor's thesis consists of two key parts. The theoretical part is aimed at defining and describing selected attributes of the vocational training teacher. It involves a review and study of professional literature and has been made in the form of a literary research. The empirical part analyses opinions of students of a selected state secondary vocational school.

The main method employed in the empirical part is a questionnaire research addressing second and third grade students of the Secondary Vocational School for Public Catering in Poděbrady. The goal of the research is to gather information as to how the students are influenced by the teacher's gender and age, motivation, communication skills, character and employed teaching methods. The respective results are meant to assist the vocational training teachers in evaluating their work and, if appropriate, in implementing other measures aimed at a more effective teaching in the vocational context.

Key words

Vocational training teacher, teacher personality, Secondary Vocational School for Public Catering, teaching, questionnaire, research, analysis, verification.

Obsah

1 ÚVOD.....	10
2 CÍL A METODIKA PRÁCE.....	11
2.1 Cíle práce.....	11
2.2 Metodika.....	11
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	12
3.1 Profese učitele odborného výcviku.....	12
3.2 Struktura osobnosti učitele.....	12
3.3 Motivační způsobilost.....	14
3.4 Psychické vlastnosti.....	15
3.4.1 Charakter.....	15
3.4.2 Temperament.....	16
3.5 Komunikační dovednosti.....	17
3.6 Sebereflexe a sebezdokonalování v pedagogické činnosti.....	18
3.7 Výkonové vlastnosti a dovednosti.....	20
3.8 Autorita učitele.....	22
3.9 Výchovné a vzdělávací působení.....	23
3.10 Řízení a rozhodování v práci učitele.....	23
4 PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE.....	25
4.1 Cíl výzkumu.....	25
4.2 Prostředí výzkumu.....	25
4.3 Cílová skupina.....	26
4.4 Metodika dotazníkového šetření.....	26
4.5 Charakteristika vzorku respondentů.....	27
4.6 První předpoklad.....	28
4.7 Druhý předpoklad.....	30
4.8 Třetí předpoklad.....	36
4.9 Čtvrtý předpoklad.....	39
4.10 Pátý předpoklad.....	42
5 VÝSLEDKY A JEJICH HODNOCENÍ.....	47
6. DOPORUČENÍ.....	53
7 ZÁVĚR.....	54

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
9 PŘÍLOHY	58
9.1 Dotazník pro žáky SOU společného stravování	58
9.2 Fotogalerie	68

Seznam grafů

Graf č. 1 – Respondenti podle ročníku	27
Graf č. 2 – Respondenti podle pohlaví	28
Graf č. 3 – Pohlaví učitele odborného výcviku	29
Graf č. 4 – Věk učitele odborného výcviku	30
Graf č. 5 – Motivace žáků	31
Graf č. 6 – Udržení pozornosti žáků po dobu výcviku	32
Graf č. 7 – Dodržování BOZP	33
Graf č. 8 – Práce s inventářem	34
Graf č. 9 – Vybavení pracoviště odborného výcviku	35
Graf č. 10 – Komunikace s učitelem při výuce odborného výcviku	36
Graf č. 11 – Vliv komunikačních schopností učitele OV na činnost žáků	37
Graf č. 12 – Vliv neverbální komunikace učitele OV na činnost žáků	38
Graf č. 13 – Vliv povahových vlastností učitele OV na činnost žáků	39
Graf č. 14 – Disciplína ve výuce odborného výcviku	40
Graf č. 15 – Vliv negativních vlastností učitele OV na činnost žáků	41
Graf č. 16 – Vliv přátelského vztahu s učitelem OV na činnost žáků	42
Graf č. 17 – Návaznost odborného výcviku na teoretickou výuku	43
Graf č. 18 – Formulování vzdělávacích cílů výuky učitelem OV	44
Graf č. 19 – Vedení žáků učitelem OV k samostatnosti	45
Graf č. 20 – Hodnocení výkonů žáků učitelem odborného výcviku	46

1 ÚVOD

Pro každou společnost je vzdělávání a výchova mládeže důležitou oblastí. Ve výchovně vzdělávací soustavě má učitel klíčovou roli, neboť právě na učiteli závisí realizace cílů a obsahu vzdělávání i výchovy. Podílí se na volbě obsahu vyučovací hodiny, na metodě, pomocí níž se žáci učí vědomostem a dovednostem, i na motivaci žáků k učení.

Pokud se zaměříme na osobnost učitele tak, jak ho vnímají jeho žáci, vyvstává otázka: Jaký typ osobnosti by měl vykonávat učitelskou profesi? V řadě odborných knih se dozvíme, že učitel by měl mít vedle profesních předpokladů také morální a osobnostní vlastnosti. Jeho etické a charakterové vlastnosti se podílejí na utváření osobnosti žáka. Učitel je také často pro své žáky vzorem. V řadě průzkumů bylo prokázáno, že učitel jako morální vzor by měl být spravedlivý, vstřícný, měl by jít příkladem a měl by umět žáky dobře motivovat. Problematikou motivace se zabývá mnoho autorů, ale v praxi je tato problematika mnohem složitější, než je na první pohled patrné. Nezáleží pouze na motivaci žáka učitelem, ale také na osobnosti žáka, na jeho zájmech, postojích a potřebách.

Existují rozdíly mezi učiteli podle pohlaví, věku, charakteru? Které rysy svých učitelů žáci středních škol odsuzují a které naopak vnímají jako přínosné? To jsou některé otázky, na které bych ráda prostřednictvím své práce našla odpovědi. Pro realizaci průzkumu bakalářské práce jsem si vybrala Střední odborné učiliště společného stravování v Poděbradech. Uvedená státní střední škola nabízí vzdělání v tříletých gastronomických oborech, které jsou ukončeny závěrečnou zkouškou s výučním listem. Jedná se o následující obory: kuchař-číšník, cukrář, pekař a obor gastronomie.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

2.1 Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat současný stav a zjistit postoje a názory žáků v konkrétní vzdělávací instituci na osobnost učitele odborného výcviku s ohledem na jeho vliv při osvojování praktických dovedností. Vzhledem k potřebě naplnění tohoto cíle bylo nejprve nutné stanovit výzkumné otázky, které jsou základem pro vytvoření dotazníku. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na tyto oblasti: pohlaví a věk, motivaci, komunikační dovednosti, povahové vlastnosti a způsob vedení výuky učitele odborného výcviku.

2.2 Metodika

Teoretická část obsahuje poznatky, které byly získány na základě dostupné tematické odborné literatury, studia právních norem a informačních zdrojů. Má charakter literární rešerše a představuje pojmy týkající se profese učitele odborného výcviku, osobnosti učitele, motivační způsobilosti, psychických vlastností, komunikačních dovedností, sebereflexe a sebezdokonalování, výkonových vlastností, autority, výchovného a vzdělávacího působení, a také řízení a rozhodování v práci učitele.

Pro zpracování praktické části bakalářské práce byla použita data vyplývající z dotazníkového šetření, které bylo provedeno na Středním odborném učilišti společného stravování, Dr. Beneše 413, Poděbrady. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 110 žáků 2. a 3. ročníku oboru kuchař-číšník, cukrář a pekař. Žákům bylo položeno celkem 20 otázek. Dotazníky byly zpracovány v grafickém i slovním vyjádření. Na základě zjištěných výsledků byly vyvozeny závěry a vlastní doporučení. Výzkum je určen pro učitele odborného výcviku ve snaze použít tyto poznatky ke zkvalitnění jejich pedagogické práce.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Profese učitele odborného výcviku

Učitel odborného výcviku je definován v pedagogickém slovníku jako: „*učitel střední školy, zpravidla působící na středním odborném učilišti či střední odborné škole, který kromě své odborné kvalifikace má též předepsanou pedagogickou způsobilost*“ (Průcha, Walterová, Mareš; 2009, s. 326-327).

Ustanovení § 65 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění, stanoví, že vzdělávání na střední škole je členěno na teoretické vyučování, praktické vyučování a výchovu mimo vyučování. Praktické vyučování je členěno na odborný výcvik, cvičení, učební praxi a odbornou nebo uměleckou praxi a sportovní přípravu, vždy podle jednotlivých oborů vzdělání (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Výuku odborného výcviku provádějí podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění, učitelé odborného výcviku. Tito učitelé musí mít kvalifikaci podle § 9 odst. 3 citovaného zákona, tj. vzdělání stanovené pro učitele praktického vyučování nebo střední vzdělání s výučním listem, které bylo získáno ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v tom oboru vzdělání, jež odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a to buď za prvé vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy či druhého stupně základní školy, nebo za druhé vzděláním v programu celoživotního vzdělávání, jež bylo uskutečněno vysokou školou se zaměřením na přípravu učitelů střední školy či druhého stupně základní školy, nebo za třetí studiem pedagogiky. Učitel odborného výcviku musí mít tedy rozsáhlejší kvalifikaci než učitel praktického vyučování. Navíc musí mít totiž výuční list (Zákon č. 563/2004 Sb.).

3.2 Struktura osobnosti učitele

Psychologie chápe osobnost jako jednotu člověka vyznačující se integrací, interakcí a směřováním k cíli. Současný učitel musí splňovat rychle se měnící požadavky

společnosti. Jeho orientace v nových poznatcích vědy, techniky a kultury je nezbytná. Z těchto předpokladů může vyrůstat jeho profesionalita, která je podporovaná jeho zdravým sebevědomím, autoritou u žáků, rodičů i veřejnosti. Pokud je středem vyučovací strategie žák, vypovídá to o tvořivosti učitele. Takový učitel se nebojí ověřovat nové pedagogické postupy, flexibilně pracuje s osnovami i učebnicemi a podporuje nové projekty. Základ socioprofesionální přípravy tvoří tři dimenze: vědomostní, dovednostní a hodnotová. Vzájemným propojením těchto dimenzí vzniká dokonale připravený učitel. V dnešní době je práce učitele velmi náročná. Především co se týká samostatnosti, verbální pohotovosti, rozhodováním a řízením pedagogických situací. V neposlední řadě sem patří také učitelova stabilita, odolnost, síla osobnosti a vlastní energie (Nelešovská, 2005).

Povolání učitele je náročné, protože na rozdíl od jiných povolání učitel působí celou svou osobností. Na profesi učitele jsou kladeny různé požadavky. Učitel musí vychovávat, tedy formovat osobnost svých žáků, což předpokládá dobře znát psychiku žáka, spoluvytvářet jeho hodnoty, postoje, zájmy, vůli. Vyučovat, tedy vzdělávat, vést žáky k osvojování vědomostí, dovedností a návyků. Dobře znát svůj obor a neustále se v něm vzdělávat. Umět psychologicky myslet a také jednat. Působit svým vlastním příkladem, přičemž důležitý je učitelův vztah ke svým žákům, jeho tělesné, duševní i duchovní zdraví, přijaté hodnoty, postoje i osobní vzhled (Holeček, 2002).

Každá profese klade na člověka určité nároky. Požadavky kladené na učitele lze shrnout do tří částí. První částí je odborné vzdělání v oboru, který učitel vyučuje. Druhou pak pedagogické a psychologické odborné vzdělání, které je rovněž nezbytnou součástí odborné kvalifikace učitele. Umožňuje totiž porozumět zákonitostem procesu vyučování i výchovy a pochopit zákonitosti rozvoje osobnosti žáka. Celoživotní vzdělávání učitele je nutné k tomu, aby byl schopen držet krok s měnícími se skutečnostmi. Třetí částí jsou osobnostní předpoklady zahrnující celý komplex požadavků na psychickou a fyzickou vybavenost potřebnou k úspěšnému výkonu profese učitele. Mezi hlavní psychické předpoklady úspěšnosti pedagogické práce patří stabilita osobnosti, inteligence, mravní zralost, samostatnost, trpělivost, tvořivost a především kladný vztah k mládeži (Dvořáček, 2005).

3.3 Motivační způsobilost

Motivaci chápeme jako souhrn hybných momentů v osobnosti jedince. Jde o souhrn toho, co člověka pobízí, aby něco konal, nebo naopak co mu v tom zabraňuje. Pro označování dílčích lidských motivů dáváme přednost termínu potřeba. *Potřeba* je takový moment v biologickém, psychologickém nebo sociálním systému, který vede k vyhledávání určité podmínky nezbytné k optimálnímu fungování systému a vyhýbání se nepříznivým podmínkám. Nejznámější třídění lidských potřeb sestavil americký psycholog Abraham Maslow. Jednotlivé složky lidské motivace lze označit vedle termínu „potřeba“ ještě dalšími termíny. Jde zejména o tyto pojmy: o motivační, emoční a volní procesy, zájmy, postoje, či o hodnotovou orientaci. *Zájem* je získaný motiv, jenž se projevuje kladným emočním vztahem k určité skutečnosti nebo k určitému druhu činnosti. *Postoj* vyjadřuje jedincův vztah k určitému objektu, k lidem, k činnosti, ke skupině, k věci apod. Lidé se ve svých postojích liší. Postoj zahrnuje tři složky. Za prvé jde o poznání objektu a názory na něj, za druhé o jeho citové hodnocení, tedy sympatii či antipatii, a za třetí o pobídku k jednání či k chování. Lidskou motivaci lze vyjádřit tím, jak si člověk vytyčuje cíle a usiluje o jejich dosažení. Lidé se navzájem liší v jednotlivých motivech. Motivační rozdíly jsou v aktivačním aspektu motivace, tj. v tom, jak je člověk silně motivovaný. Je-li motivovaný, dělá vše s živým zájmem, pokud je pasivní, ničím se nenadchne. Tyto rozdíly lze vyjádřit dimenzí aktivita – pasivita a tato dimenze se velmi často zahrnuje do temperamentu (Čáp, Mareš, 2007).

Motivační způsobilost určuje míru zvládnutí pracovních úkolů učitele podle souladu osobních potřeb, perspektiv a aspirací učitele s prostorem, který v tomto směru vytváří jeho pracovní zařazení. Záleží na tom, zda učitel porozuměl své úloze, a také na tom, nakolik se s touto úlohou ztotožnil. Cílem práce učitele je splnění společenského úkolu. Ten může být sám motivem, motivem mohou být osobní ambice učitele nebo také obojí (ve shodě či v rozporu). Vše, co člověk dělá, má kromě bezprostředního výsledku, kterým je produkt jeho činnosti, i společenský efekt. Skutečné uspokojení přinášejí motivy, které vyplývají ze snahy o prospěch celé společnosti, tedy i každého žáka. V tom je spatřován základ společenské motivace činnosti učitele. Naproti tomu problémem učitelské profese je skutečnost,

že jednotlivé subjektivní faktory se během let mění. Jde především o pokles zájmu o práci s mládeží, o důvěru k mládeži, snížení odolnosti vůči zátěži, snížení touhy po sebevzdělávání, o nechuť ke změnám, např. vůči novým obsahům a metodám vyučování, jež bývá označována jako citová bariéra. Pro úspěšný výkon profese učitele je nezbytné pěstovat takové prvky, které uspokojují a rozvíjejí zájem učitele a jeho tvořivost. Významnou roli tu hraje atmosféra školy a také vztahy mezi členy učitelského kolektivu (Pařízek, 1988).

3.4 Psychické vlastnosti

3.4.1 Charakter

Charakter je soubor vlastností s morálním významem. Morální vlastnosti tvořící charakter se projevují ve vztazích k okolní skutečnosti. Jde o vztahy k lidem, k sobě samému, k práci, k přírodě, a další se pohybují v pólech plus a minus. Podstatou morálního charakteru je svědomí. Jedná se o projev procesů vnitřního sebetrestání a sebeodměňování, jež je založeno na pocitech povinnosti, viny, lítosti a studu. Jde o internalizované morální řízení chování jednice. Svědomí nutí člověka, aby se vyhnul jakémukoliv nepřijatelnému jednání. Svědomí funguje na základě zvnitřněných hodnot a ozývá se, když člověk učiní něco, co neměl, nebo když neučiní to, co učinit měl. V tomto smyslu pak svědomí vyjadřuje konfliktogenní povahu lidské psychiky (Nakonečný, 2009).

Morální vlastnosti tvořící charakter lze popsat pomocí těchto skupin vztahů:

Vztah k sobě – jedná se o objektivní sebehodnocení a zdravé sebevědomí. Základem úspěchu každého řídicího pracovníka je zdravá sebedůvěra v sebe, ve své schopnosti, postoje a metody. Učitel bývá často vzorem pro své žáky, a proto by měl mít sám kladné vlastnosti.

Vztah k druhým – vyznačuje se vzájemným pochopením, upřímným a čestným jednáním. Je známo, že citový vztah k učiteli si pamatujeme celý život. Přátelskost a vřelost učitele předpokládá jistou citlivost pro druhé. Tedy schopnost vycítit očekávání a potřeby žáků. Na učitelích je také požadován určitý stupeň dominance, jenž vychází ze zdravého sebevědomí a odborných kvalit učitele.

Vztah k práci – vyznačuje se svědomitým a zodpovědným přístupem. Učitel by měl své povolání chápat jako určité poslání.

Vztah k hodnotám – zahrnuje postoje učitele k materiálním i duchovním hodnotám. Jde o vztah k pravdě, k vědě, ke kultuře, k přírodě, o smysl učitele pro spravedlivost a názor učitele na způsob prožívání života i jeho smysl.

Volní vlastnosti – mnohé výzkumy potvrdily, že žáci oceňují zejména tyto kladné vlastnosti učitelovy vůle: sebeovládání, trpělivost, důslednost, rozhodnost a vytrvalost (Holeček, 2002).

Charakter je subsystém osobnosti, který reguluje a kontroluje chování jedince podle společenských a zejména morálních norem. Je těsně spjat s ostatními subsystémy osobnosti – s intelektem, s temperamentem i s motivací. Charakter je formován převážně působením výchovy a dalších sociálních podmínek. Za zralý charakter považujeme osobu se společensky adekvátními cíli a hodnotovou orientací, s rozvinutou svědomitostí, vytrvalostí, samostatností, dobrou kontrolou afektů a nezávislostí na tlaku konvence. Opačným případem je charakter nezralý, nerozvinutý, případně hovoříme o nezralé osobnosti (Čáp, Mareš, 2007).

3.4.2 Temperament

Mezi základní vlastnosti lidského duševního života, které se projevují různým způsobem, je vzrušivost. Jde o dispozici, která určuje formální vlastnosti reagování projevující se např. intenzitou pohybů, jejich tempem, hloubkou prožívání a dalšími znaky. Klasické typy temperamentu vytvořil již Hippokrates (nar. 460 př. n. l.). Jednalo se o typologii šťávovou. Později římský lékař Galénos (nar. 129 n. l.) označil tyto poměry, v nichž jsou tělesné tekutiny smíšeny, latinským slovem „temperamentum“. Na tuto typologii navázal Hans Jürgen Eysenck (1960), který vycházel při diagnostice melancholického, flegmatického, sangvinického a cholerickeho temperamentu z míry Jungovy introverze a extraverze. Tuto typologii rozšířil o další dimenzi, tzv. neuroticismus. Propojením těchto dvou dimenzí vznikl známý temperamentový model: stabilní extrovert je sanguinik, stabilní introvert je flegmatik, labilní extrovert je choleric a labilní introvert je melancholik. Německý psychiatr Ernst Kretschmer (1963) spojoval temperament s činností puďů

a s afektivitou. Podle něho byla podstata temperamentu biochemická. Poukázal na souvislost temperamentu s afektivitou a s jejími humorálně-nervovými základy. Slovo temperament podle něho zahrnuje vegetativní, afektivní, humorální a morfologické vložky celého organismu (Nakonečný, 1998).

Osobnostní způsobilost vyjadřuje míru zvládnutí pracovního úkolu učitele na základě vlastností jeho osobnosti. Osobnost učitele ovlivňuje nejenom podmínky, na základě kterých působí, ale také výsledky, kterých dosahuje. Osobnost se tedy projevuje ve veškeré jeho činnosti. Úspěch činnosti učitele je podmíněn vlastnostmi jeho vůle a charakteru. Působí na jeho cílevědomost, rozhodnost, důslednost i zaujetí pro daný předmět. Učitelé s různým temperamentem prožívají jednání žáků odlišně, a také sami se k žákům chovají rozdílně. Svým chováním tak navozují určitou atmosféru ve třídě. Chvatné a neklidné jednání učitele podněcuje nekázeň. Naopak příliš pomalé a klidné jednání vede žáky ke ztrátě tempa. Přestože jsou vlastnosti učitele do značné míry vrozené, je možné je kultivovat, ovládat a žádané vlastnosti do značné míry vypěstovat (Pařízek, 1988).

3.5 Komunikační dovednosti

Z celkového komunikačního způsobu lze vyvozovat osobnostní rysy jedince. Již ve starověkých Athénách v tomto duchu spekuloval Platón. Podle něho byl styl mluvy a vystupování „povahotvorný“. Povaha jedince poznamenává styl jeho vystupování a způsoby komunikování současně modifikují jeho charakter. Individuální styl, jakým jedinec mluví, jej sociálně nebo profesně zařazuje. V tomto stylu se zrcadlí důležité charakterové rysy. Jednoduchou analýzou podle transakční analýzy lze podle způsobu řeči rozpoznat perfekcionista, uspěchaný typ nebo typ, který se snaží o to, aby ho okolí akceptovalo. Tyto způsoby mluvy a chování jsou neuvědomované. Mezi záměrně volené a vědomé řadíme následující styly projevů: patetický, ironizující, výsměšný nebo také vůdcovský styl. Dobrý řečník, v našem případě učitel, se zpravidla vyznačuje rysy, které souvisejí s jeho strukturou osobnosti i s osvojenou komunikační obratností. Takový řečník si věří a vidí sám sebe pozitivně. Je empatický, vstřícný i odměřený. Umí řídit komunikaci, regulovat

její směr a neutralizovat konflikty. Takový jedinec se stává obratným prostředníkem a spíše než o vlastnostech hovoříme o jeho dovednostech (Vybíral, 2000).

Učitel by měl ve vyučovacím procesu mluvit spisovně, plynule a výrazně. Myšlenky by měl formulovat srozumitelně, jasně a s logickou návazností. V mluveném projevu je důležitá významová a obsahová stránka, kdy je nutné volit spisovnou odbornou terminologii. Mluvnická a slohová stránka je důležitá pro volbu odpovídajícího slohového postupu. Při zvukové a přednesové stránce je nutné volit přiměřené tempo. Učitel by se měl vyvarovat monotónnosti přednesu, používat širokou škálu výrazových jazykových prostředků. Nonverbální stránku by měl učitel volit s vhodnou gestikulací a koordinovanými doprovodnými pohyby. Učitel by měl dbát ve vyučovací jednotce na to, aby i jeho žáci používali spisovný jazyk a užívali správnou terminologii. Učitel by měl již ve své přípravě na vyučování promýšlet, zda bude svým slovním projevem působit více na city nebo na intelekt žáků. Zaměření jeho řeči ovlivní druh projevu, výběr stylu, slov a vhodných formulací (Dytrtová, Krhutová, 2009).

Neverbální komunikace je jiný než slovní druh sdělování. Spontánní řeč těla vychází z podvědomých impulsů. Má silnou emoční vypovídací schopnost a také silný emoční dopad. Snadněji regulujeme řečový projev než spontánní reakci našeho těla. Řeč těla může nejen mnoho vypovědět, ale také klamat. Vědomé využívání neverbálních projevů zvyšuje účinek sdělení a velmi významně se podílí na tvorbě prvního dojmu. K řeči těla náleží: mimika, řeč očí, gesta, postoj, chůze, tělesný kontakt, odstup od druhých, ale i oděv či tělesná výška a proporce jedince (Štěpaník, 2003).

3.6 Sebereflexe a sebezdokonalování v pedagogické činnosti

Učitelský stres je stav, kdy učitel cítí úzkost nebo napětí v důsledku nějaké skutečnosti související s jeho pedagogickou prací. Zdroje učitelského stresu mohou být následující: žáci se špatnou motivací k práci a špatnými postoji, špatná organizace školy a časté změny vzdělávacích projektů, časový tlak, konflikty s kolegy, špatné pracovní podmínky nebo pocit, že práce učitele není dostatečně oceněna. Učitelský stres může snižovat kvalitu práce učitele a to dvěma hlavními

způsoby. Za prvé, oslabení pocitu uspokojení z práce, což vede ke ztrátě zájmu o tuto činnost. Za druhé, snižování kvality vztahů s žáky ve třídě. Efektivní vyučování je závislé i na dobrém klimatu třídy a na dobrých vztazích mezi učitelem a žáky. Pokud je učitel ve stresu, dobré klima třídy postupně vymizí a učitel reaguje na obtíže podrážděním. Dovednost účinně čelit stresu pomáhá udržovat vysokou kvalitu vyučování (Kyriacou, 2004).

Sebereflexi lze chápat jako uvědomování si poznatků, prožitků a zkušeností učitele při jeho pedagogické činnosti. Dochází při ní k analýze, popisu, hodnocení a zobecňování pedagogických zkušeností. Sebereflexe plní několik funkcí. Jde o funkci poznávací, kdy si učitel uvědomuje, jaký je, jaké má problémy, jak tyto problémy řeší a s jakým výsledkem. Při funkci zpětnovazební si učitel uvědomuje, jak na jeho zásahy v určitých situacích reagují především jeho žáci a kolegové. Funkce rozvíjející poskytuje učiteli náměty k dalšímu sebezdokonalování. Při funkci preventivní učitel promýšlí svoje budoucí reagování v určitých situacích, a tím se tak do budoucna může vyhnout určitým konfliktům. Pocit uspokojení přinese učiteli funkce relaxační, neboť jde o připomínku příjemných prožitků z jeho pedagogické činnosti. Existuje celá řada technik sebereflexe. Učitel si může sám odpovědět na seznam kontrolních otázek zaměřených na svou práci. Důležitý zdroj informací může přinést vzájemná hospitace kolegů a následné volné rozhovory s těmito kolegy. Za účelnou techniku je pokládán i deník, do kterého si učitel zapisuje svoje zkušenosti a poznatky z výuky (Kalhous, Obst, 2002).

Při sebereflexi chápané jako vnitřní dialog jde o uvědomování si poznatků, zkušeností, myšlenek a prožitků učitele ze své pedagogické práce. Při dialogu dochází k popisu a k analýze, jež si učitel zpětně vybavuje. Tento dialog může vyústit ve stanovení dalšího pedagogického postupu. Základem vnitřního dialogu jsou otázky, které mají různý charakter. Lze rozlišit tři základní úrovně otázek. Za prvé jde o popisné otázky, které umožňují učiteli zpětně si uvědomit a popsat své jednání a prožitky v určité pedagogické situaci. Druhým typem otázek jsou otázky kauzální, tedy takové, které směřují k podrobnější analýze vlastního jednání a uvědomění si souvislostí tohoto jednání se znalostmi učitele, jeho temperamentem apod. Posledním, třetím typem jsou otázky rozhodovací, jež podněcují učitele k hledání možností jiného jednání v dané pedagogické situaci

a vedou k hledání dalšího profesionálního rozvoje učitele. Vnitřní dialog má významnou úlohu v autoregulaci pedagogické činnosti učitele. Dialog tak mění sebezpoznání a vede k vědomému vytváření a upevňování nových žádoucích prvků jednání učitele (Švec, 1998).

Důležitým aspektem sebezdokonalování je zvyšování kvalifikace učitele odborného výcviku. Jednou z aktuálních možností je využití nabídky Fondu dalšího vzdělávání jakožto příspěvkové organizace Ministerstva práce a sociálních věcí, která nabízí možnost rozšíření vzdělání učitelům středních odborných škol. Svoji kvalifikaci si učitelé mohou zvýšit v rámci projektu „Stáže ve firmách – vzdělávání praxí 2“, jež zprostředkovává stáž v českých firmách. Nabízí stáže pro učitele odborných předmětů a odborného výcviku. Tyto stáže jsou kratší a jsou zaměřené na zvýšení kvality výuky na středních školách (www.nuv.cz/pospolu/fdv-nabizi-dalsi-vzdelani-i-stredoskolskym-ucitelum).

3.7 Výkonové vlastnosti a dovednosti

Mezi výkonové vlastnosti učitele je možné zařadit schopnosti, vlohy, osvojené vědomosti, dovednosti a návyky. Schopnosti lze rozdělit na obecné a speciální.

Obecné schopnosti se ztotožňují s pojmem inteligence. Schopný je takový učitel, který si kvalitně, rychle a lehce osvojí a uplatní poznatky a dovednosti, které jsou potřebné k jeho povolání.

Speciální dovednosti předurčují úspěšnost výchovně-vzdělávacího působení, lze je rozdělit na:

Didaktické schopnosti, jež se uplatňují ve volbě vhodných vyučovacích metod. Učitel ve své jasné, poutavé a srozumitelné prezentaci projevuje dobrou metodickou připravenost, kterou podněcuje žáky k zájmu o daný předmět, rozvíjí samostatné myšlení žáků, tvořivost a rozšiřuje jejich dosavadní vědomosti.

Pedagogický takt přispívá k optimálnímu rozvoji osobnosti žáků, jinými slovy jde o pohotové a citlivé vedení žáků. Projevuje se empatií, tedy schopností vcítit se do psychiky žáků, chápat jejich potřeby, pocity, zájmy a pohotové rozhodování. Učitel s pedagogickým taktem by měl mít smysl pro spravedlivost, objektivně hodnotit všechny žáky a být schopen předvídat důsledky svých pedagogických

opatření. Měl by dokázat najít k žákům vhodný přístup a navázat s nimi vztah vzájemného porozumění a respektu. Učitel by měl být při výuce náročný, a přesto by měl být schopen vytvořit přátelskou atmosféru. Pedagogický takt lze rozvíjet nácvikem, samostudiem, uplatňováním zpětné vazby a především vlastními zkušenostmi.

Expresivní schopnosti jsou předpokladem verbálního i neverbálního vyjadřování myšlenek a postojů.

Organizační schopnosti se uplatňují v řízení vlastní pedagogické práce, a také v organizaci školních nebo mimoškolních aktivit.

Schopnost sebereflexe – učitel by měl znát sám sebe, vědět o svých přednostech, ale i nedostatcích (Holeček, 2002).

Učitel jako obecně respektovaný vzor pro žáky si je vědom toho, že se musí neustále vzdělávat. Musí sledovat vývoj požadavků, jež jsou kladeny na vzdělávání, nové vyučovací metody i společenský vývoj. Měl by znát širší škálu vyučovacích metod a vždy správně vybrat vhodnou metodu. Žáci očekávají, že vyučování bude interaktivním procesem, který bude pro ně zajímavý a smysluplný. Učitel musí svoje metodické portfolium průběžně aktualizovat, inovovat a modernizovat. Zvolené vyučovací metody musí být vybrány promyšleně a záměrně vzhledem ke vzdělávacím cílům výuky a požadovaným kompetencím. Učitel by měl znát silné a slabé stránky různých vyučovacích metod. Každá z vyučovacích metod se totiž zaměřuje na rozvoj jiné kompetence, vyhovuje jinému stylu učení a sleduje jiné vzdělávací cíle (Sitná, 2013).

Úspěšné vyučování je spojeno s nutností rozvíjet jak rozhodovací, tak výkonné dovednosti učitele. Mimořádně důležité je rozlišování mezi těmito dvěma druhy dovedností, neboť vyučování je proces zahrnující jak myšlenkové procesy, tak aktivity projevující se navenek. Učitel musí rozvíjet a prohlubovat způsoby přemýšlení a rozhodování o výuce, stejně tak musí rozvíjet dovednosti potřebné k praktickému provádění těchto rozhodnutí. Při identifikaci základních pedagogických dovedností je nutné si uvědomit, že tyto dovednosti zahrnují celé spektrum od velmi obecných dovedností až po konkrétní dovednosti. Obecně lze základní pedagogické dovednosti popsat takto:

Plánování a příprava – jde o výběr výukových cílů dané učební jednotky a volbu cílových dovedností s co nejlepšími prostředky.

Realizace vyučovací jednotky – jedná se o úspěšné zapojení žáků do učební činnosti, zejména pro kvalitu vyučování.

Řízení vyučovací jednotky – jde především o udržení pozornosti žáků, o jejich aktivní účast a zájem o výuku.

Klima třídy – vytvoření a také udržení kladných postojů žáků a rovněž jejich motivace k aktivní účasti na probíhajících činnostech.

Kázeň – dovednosti potřebné k řešení všech projevů nežádoucího chování žáků a k udržení pořádku.

Hodnocení prospěchu žáků – formativní hodnocení, tj. hodnocení s cílem pomoci dalšímu vývoji žáka a sumativní hodnocení, tj. vedení záznamů o dosažených výsledcích.

Reflexe vlastní práce a evaluace – hodnocení vlastní pedagogické práce s cílem zlepšení (Kyriacou, 2004).

3.8 Autorita učitele

Latinský výraz *autoritas* znamená jistotu, hodnověrnost, spolehlivost, podporu a záruku. Autorita bývá pojímána v trojí rovině. Za prvé jako všeobecně uznávaná vážnost, úcta, obdiv a moc, za druhé jako obecně uznávaný odborník a za třetí ve smyslu úřadu (stát, právo a zákon, policie). Autorita je zastoupena ve všech životních situacích, ovlivňuje vztahy mezi lidmi a to nejen v rodině a ve škole, ale i třeba mezi dívkami a chlapci, mezi skupinami. V podmínkách školy jde o hledání srozumitelného a důstojného řádu a o nalézání fungujících partnerských vtaů s respektem pravomocí, odpovědností a povinností ze strany učitele a žáka. Žáci se v období puberty potýkají se sociálně-kulturními problémy a také s praktickými etickými záležitostmi. Jde především o vztahy mezi dívkami a chlapci, skupinami a jejich chováním. Důvěra žáků ve vzory se projevuje v diferenciaci, dynamice a kritickém hodnocení. Tento vývoj lze podporovat vzájemným porozuměním a spoluprací rodičů a mladistvých. Aby učitel uspěl, je třeba, aby se zajímal o svět mladých, o jejich kulturu, zájmy či citové problémy (Vališová, Kasíková, 2007).

3.9 Výchovné a vzdělávací působení

Výchovné a vzdělávací výsledky žáků jsou závislé na úrovni vzdělávací práce učitelů a na jejich vzájemné spolupráci. Nacházíme žáky, kteří mají o zvolený učební obor zájem, ale i žáky, kteří se o výuku příliš nezajímají. Některým žákům působí potíže vytvářet kontakty s vrstevníky i s výchovnými pracovníky. Psychologie a pedagogika získala již mnoho poznatků o tom, že zdánlivý nezájem, nechápavost a jiné negativní vlastnosti jsou způsobeny tzv. mimointelektovými faktory, jako je např. nedostatek citového zázemí v rodině v průběhu vývoje jedince, odlišné kulturní zkušenosti, rozmanité citové podmínky i sociální prostředí. To všechno jsou překážky, které musí výchovní pracovníci odstraňovat. Pouze pokud zná učitel příčinu, snáze naleznе i prostředek k odstranění škodlivých vlivů. Úspěšná výchovně vzdělávací práce vyžaduje umění vytvořit takové učební, pracovní a sociální situace, které žáka nutí vytvořit si nové postoje, žádoucí názor na sebe i na své okolí, kontrolu sebe sama v učení, v chování i v postojích k lidem. Praxe ukázala, že výchovnému působení učitele odborného výcviku jsou žáci mnohem přístupnější než učitelé teoretického vyučování. Jeho pokyny neberou jako mentorování, ale spíše jako přátelskou radu (Klingora, Volný, 1994).

3.10 Řízení a rozhodování v práci učitele

Řízení je dominantním znakem učitelského povolání. Každý učitel si vytváří svůj styl řízení, který se vyznačuje způsobem vedení žáků i specifikací cílů a obsahů vyučování. Řídící činnost učitele zahrnuje všechny složky a druhy řízení, tj. organizování, plánování i operativní řízení. Pedagogické řízení je specifický společenský vztah, jež vzniká mezi učitelem a žáky. Jeho cílem je zabezpečit optimální rozvoj žáků. Pedagogické řízení je založeno na poznání zákonitostí vývoje žáka, vztahů mezi cíli, poznání vztahů vývoje a výchovy, prostředků a podmínek vyučování. Rozhodování učitele je ovlivněno nejenom znalostí pedagogických jevů, ale také hodnocením dosažených výsledků. Na nich se ale nepodílí jen učitel, ale také žáci prostřednictvím výsledků učení, svých postojů a dalšími způsoby. Důležitá je efektivnost učitelova řízení, která je dvojího druhu. Jde o efektivnost, která probíhá uvnitř systému, a jde o srovnání vstupů a výstupů. Lze ji označit jako

pedagogickou efektivnost vyučování. Projevuje se tak, že lze dosahovat stanovených cílů úspornějšími prostředky, nebo s danými prostředky dosahovat vyšších, náročnějších cílů. Při druhém významu efektivnosti sledujeme vliv systému na společnost. Jde například o uplatnění absolventů na trhu práce. Tato efektivnost se označuje jako sociální efektivnost vyučování (Pařízek, 1988).

4 PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumné sondy je zjistit, jak žáky ovlivňuje osobnost učitele odborného výcviku z hlediska jeho pohlaví a věku, motivace, komunikačních dovedností, povahových vlastností a způsobu vedení výuky. Důležité bude zjištění, co žáci považují za důležité a co nejvíce formuje jejich vztah k pracovním povinnostem, které jsou na ně kladeny při praktické vyučovací jednotce.

Pro učitele odborného výcviku by se tato práce měla stát jistým vodítkem, na jejímž základě mohou posoudit svou dosavadní práci. Výsledky šetření mohou využít ke zkvalitnění své pedagogické práce.

4.2 Prostředí výzkumu

Výzkum byl proveden ve Středním odborném učilišti společného stravování, které má sídlo na adrese Poděbrady, část Poděbrady II, Dr. Beneše 413. Tato škola slouží k výchově odborníků v oblasti gastronomie a pohostinství a v současné době zde studuje téměř 400 žáků. Škola nabízí již 60 let vzdělání v tříletých oborech, které jsou ukončeny závěrečnou zkouškou s výučním listem. V současné době se jedná o následující obory:

- 65-51-H/01 Kuchař-číšník
- 29-54-H/01 Cukrář
- 29-53-H/01 Pekař
- 65-41-L/51 Gastronomie.

Maturitní studium je možné uskutečnit jako nástavbové dvouleté denní studium. Tuto možnost studia využije každoročně okolo 25 studentů.

Škola nabízí i další možnosti profesního vzdělávání, např. barmanské a baristické kurzy či kurz vyřezávání ovoce. Prestižní záležitostí je pořádání gastronomické soutěže s názvem Gastro Poděbrady. Tuto soutěž střední odborné učiliště pořádá každoročně v měsíci květnu. V roce 2016 to bude již 10. ročník této mezinárodní soutěže.

V průběhu školního roku se teoretická týdenní výuka střídá pravidelně s týdnem praktického výcviku. Odborný výcvik žáků se uskutečňuje zejména ve Středisku praktického vyučování Labenka, které zahrnuje školní jídelnu, školní restauraci a také školní prodejnu, případně v dalších stravovacích zařízeních v Poděbradech.

4.3 Cílová skupina

Cílovou skupinou respondentů byli žáci oborů kuchař-číšník, cukrář a pekař. Jedná se o obory vzdělávání s výučním listem. Ve skupině jsou děvčata i chlapci. Převládající věková hranice studentů je od 15 do 18 let, výjimečně jsou to i starší žáci. Všichni respondenti byli s dotazníkem podrobně seznámeni. Byl jim vysvětlen důvod a cíl celého výzkumu. Žáci byli rovněž informováni o absolutní anonymitě dotazníku. Bylo jim sděleno, že dotazník bude sloužit pro účel bakalářské práce a že z jejich odpovědí nebude nikdo z učitelů vyvozovat žádné závěry. Do výzkumu se zapojilo 110 žáků 2. a 3. ročníku.

4.4 Metodika dotazníkového šetření

Dotazník byl vyhotoven na základě stanovených cílů průzkumu a obsahuje 20 otázek. Informační část byla zaměřena na základní údaje, jako je pohlaví žáků a ročník studia. Zjišťovací část tvořilo 18 otázek, které byly převážně uzavřené. Uzavřené otázky nabízejí několik variant pro odpověď. Dotazovaný si vybírá pouze jednu odpověď, která se nejvíce blíží jeho názoru.

Mezi výhody dotazníkového šetření patří zejména možnost formulovat jednoduché a jasné otázky, anonymita, vysoká efektivita, menší časová, organizační a finanční náročnost. Výhodou je také poměrně přesné zpracování a jednoduché vyhodnocení získaných údajů.

Mezi negativní stránky dotazníkového šetření patří nízká návratnost dotazníků, nebezpečí nesprávného pochopení položených otázek a nemožnost jít do hloubky problému.

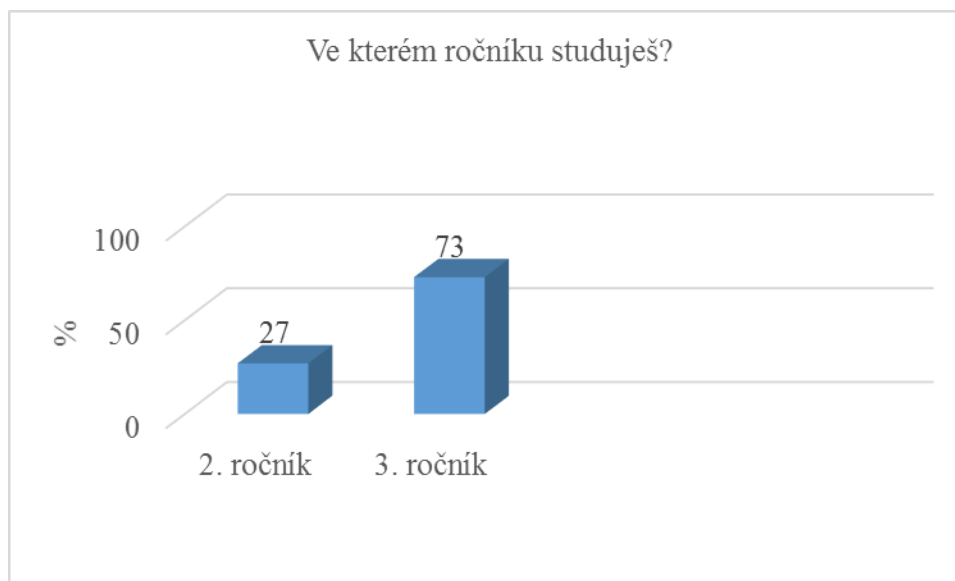
Dotazníkový výzkum vycházel z následujících předpokladů:

1. Pohlaví a věk učitele odborného výcviku nemá vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.
2. Motivace učitele odborného výcviku má vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.
3. Komunikační dovednosti učitele odborného výcviku mají vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.
4. Povahové vlastnosti učitele odborného výcviku mají vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.
5. Způsob vedení výuky učitele odborného výcviku má vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

4.5 Charakteristika vzorku respondentů

Otázka č. 1: Ve kterém ročníku studuješ?

Graf č. 1: Respondenti podle ročníku

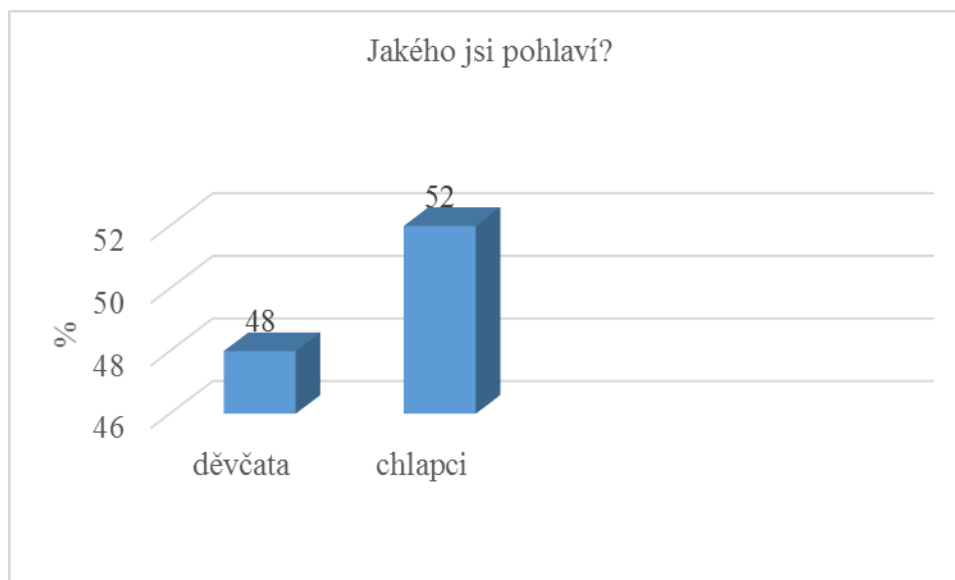

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Z celkového počtu 110 respondentů (100 %) je 80 žáků (73 %) z 3. ročníku a 30 žáků (27 %) z 2. ročníku.

Otázka č. 2: Jakého jsi pohlaví?

Graf č. 2: Respondenti podle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Z oslovených 110 respondentů (100 %) je 57 chlapců (52 %) a 53 děvčat (48 %).

4.6 První předpoklad

První část dotazníku tvoří otázky č. 3 a 4.

Otázka č. 3 měla za cíl zjistit, zda žáci Středního odborného učiliště společného stravování v Poděbradech upřednostňují muže nebo ženu jako učitele odborného výcviku.

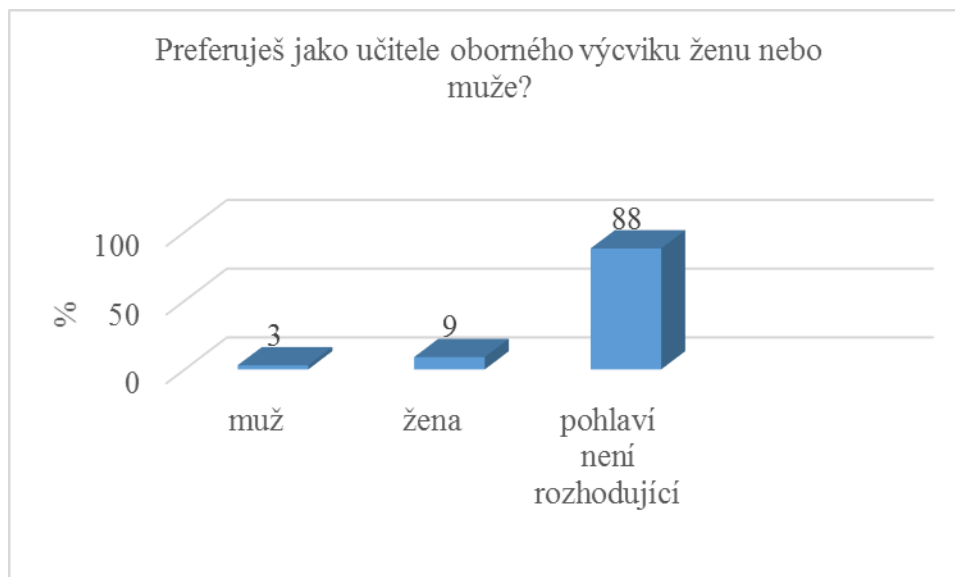
Otázka č. 4 se týkala věku učitele odborného výcviku. Zkoumala, jakou měrou ovlivňuje žáky věk učitele odborného výcviku. Pokud je věk učitele pro žáky rozhodný, žáci dále určují, jakou věkovou kategorii upřednostňují.

Předpoklad:

Pohlaví a věk učitele odborného výcviku nemá rozhodující vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Otázka č. 3: Preferuješ jako učitele odborného výcviku ženu nebo muže?

Graf č. 3: Pohlaví učitele odborného výcviku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Na otázku, zda je pro žáky rozhodující pohlaví učitele odborného výcviku odpověděli žáci následovně:

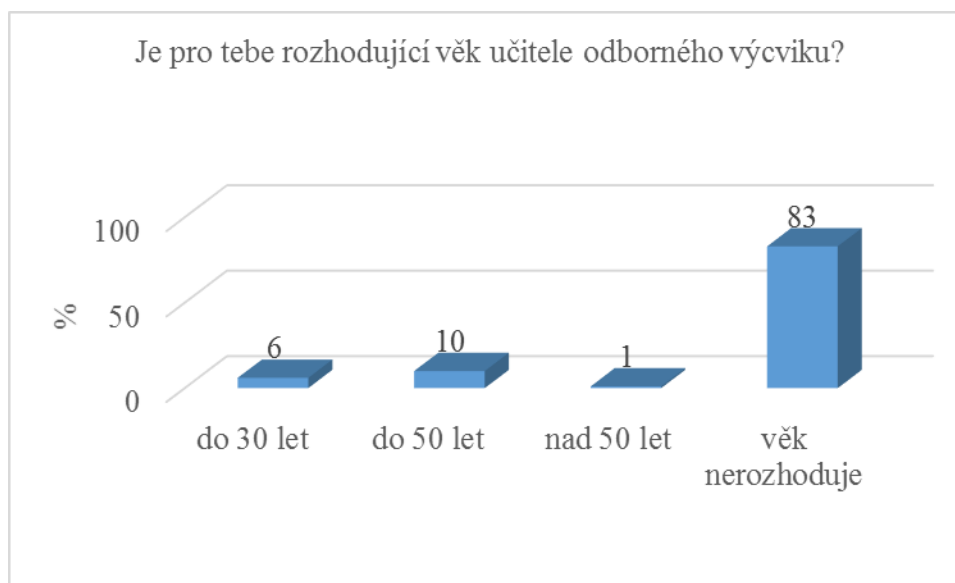
97 žáků (88 %) uvedlo, že pro ně pohlaví učitele není rozhodující.

13 žáků (12 %) odpovědělo, že je pro ně pohlaví učitele odborného výcviku rozhodující. Těchto 13 žáků se dále vyjádřilo následovně:

- 10 žáků (9 %) preferuje ženu,
- 3 žáci (3 %) uvedli, že preferují muže.

Otázka č. 4: Je pro tebe rozhodující věk učitele odborného výcviku?

Graf č. 4: Věk učitele odborného výcviku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Na otázku zda je pro žáky rozhodující věk učitele odborného výcviku odpověděli žáci následovně:

91 žáků (83 %) uvedlo, že jim na věku nezáleží.

19 žáků (17 %) uvedlo, že je pro ně věk důležitý. Dále se vyjádřili následovně:

- 7 žáků (6 %) preferuje věk do 30 let,
- 11 žáků (10 %) upřednostňuje učitele do 50 let,
- 1 žák (1 %) uvedl, že pro něho je ideální učitel ve věku nad 50 let.

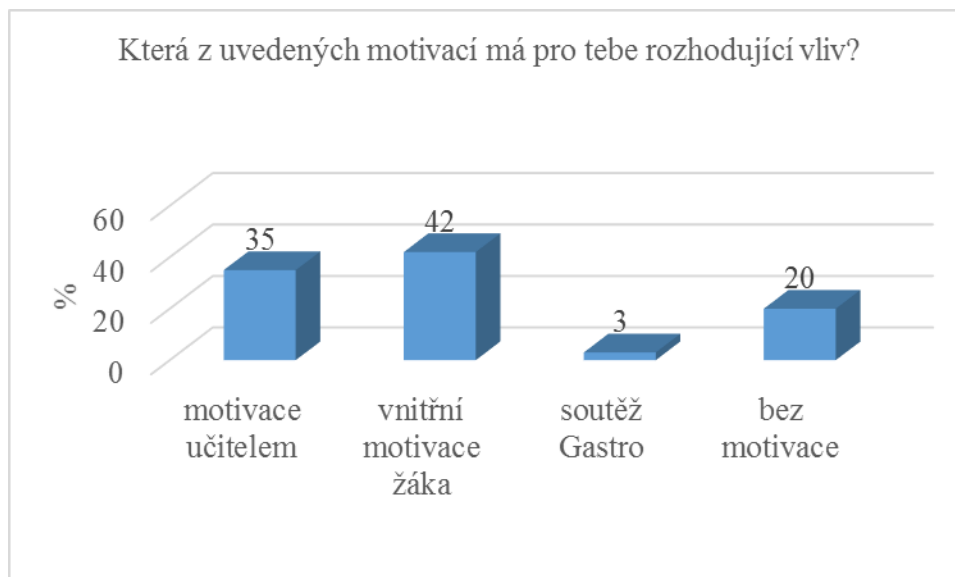
4.7 Druhý předpoklad

Motivace učitele odborného výcviku má vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Cílem otázek č. 5 - 9 bylo zjistit, jak se žáci domnívají, že je učitel odborného výcviku motivuje k zájmu o výuku, k udržení pozornosti po dobu výcviku, k dodržování BOZP, ke správnému zacházení s potřebným inventářem, a také míru vlivu lepšího či modernějšího vybavení pracoviště odborného výcviku na dosažené výsledky.

Otázka č. 5: Která z uvedených motivací má pro tebe rozhodující vliv?

Graf č. 5: Motivace žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

V této otázce dotazníku jsem zjišťovala, jak je pro žáky důležitá motivace k učení.

Výsledky jsou následující:

46 žáků (42 %) považuje za nejdůležitější svou vlastní vnitřní motivaci, protože chtějí být dobrým kuchařem nebo číšníkem.

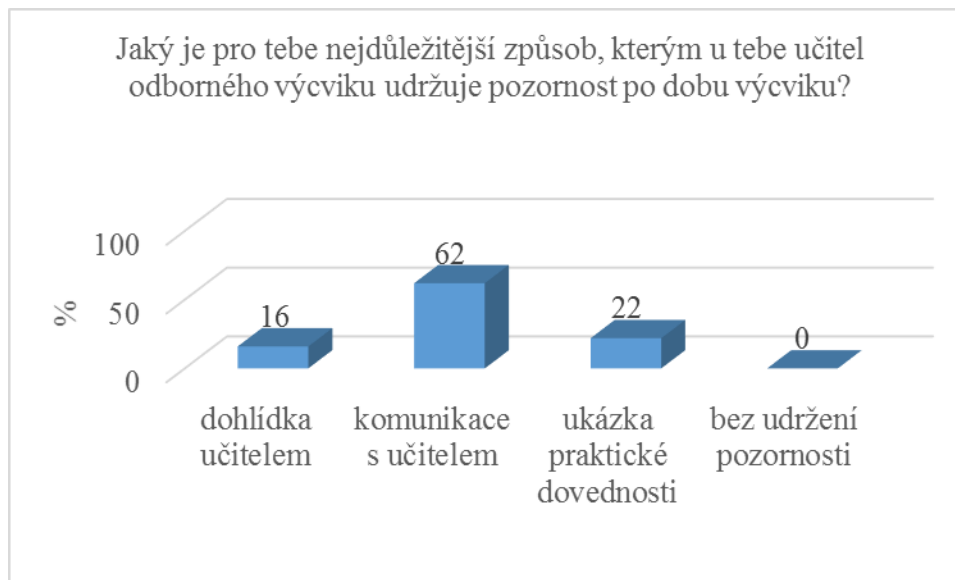
39 žáků (35 %) uvedlo, že je pro ně nejdůležitější motivace učitelem odborného výcviku.

22 žáků (20 %) uvedlo, že žádnou motivaci nemají. Jedná se o 1/5 dotazovaných, kteří chodí do školy bez motivace.

3 žáci (3 %) uvedli, že je pro ně inspirující prestižní soutěž Gastro, která se každoročně pořádá v Poděbradech.

Otázka č. 6: Jaký je pro tebe nejdůležitější způsob, kterým u tebe učitel odborného výcviku udržuje pozornost po dobu výcviku?

Graf č. 6: Udržení pozornosti žáků po dobu výcviku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Udržet pozornost po celou dobu výcviku není jistě jednoduchou záležitostí, a přesto je udržení pozornosti velmi důležité jak pro správné získání dovedností, tak z hlediska bezpečnosti práce. Odborný výcvik trvá u žáků 1. ročníku 6 hodin a u žáků 2. a 3. ročníku 7 hodin. To je velmi dlouhá doba na to, aby byla udržena pozornost žáků. Výsledky jsou následující:

68 žáků (62 %) odpovědělo, že pro udržení jejich pozornosti je nejdůležitější neustálá komunikace s učitelem odborného výcviku.

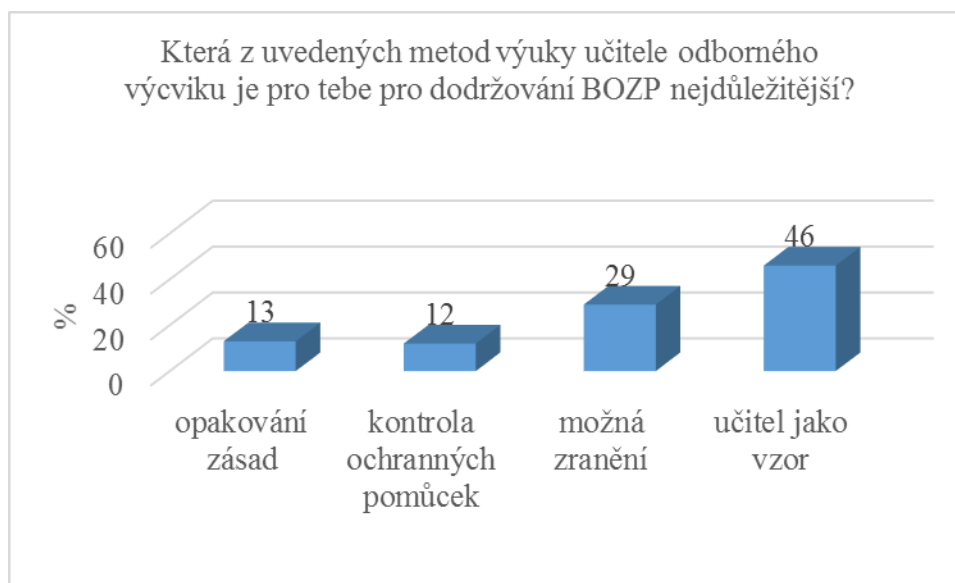
24 žáků (22 %) uvedlo, že ukázka praktické dovednosti učitele odborného výcviku je pro ně tak motivující, že se následně snaží o to, aby uměli danou činnost vykonávat stejně dobře jako jejich učitel.

18 žáků (16 %) uvedlo, že jejich pozornost udržuje neustálá dohlídka učitele na jejich činnost.

Otázka č. 7: Která z uvedených metod výuky učitele odborného výcviku je pro tebe pro dodržování BOZP nejdůležitější?

Graf č. 7: Dodržování BOZP

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Dodržování bezpečnosti práce na pracovišti odborného výcviku je důležitou povinností učitele odborného výcviku a každého jednotlivého žáka. Výsledky jsou následující:

51 žáků (46 %) považuje učitele odborného výcviku za vzor, jak sám předpisy BOZP dodržuje.

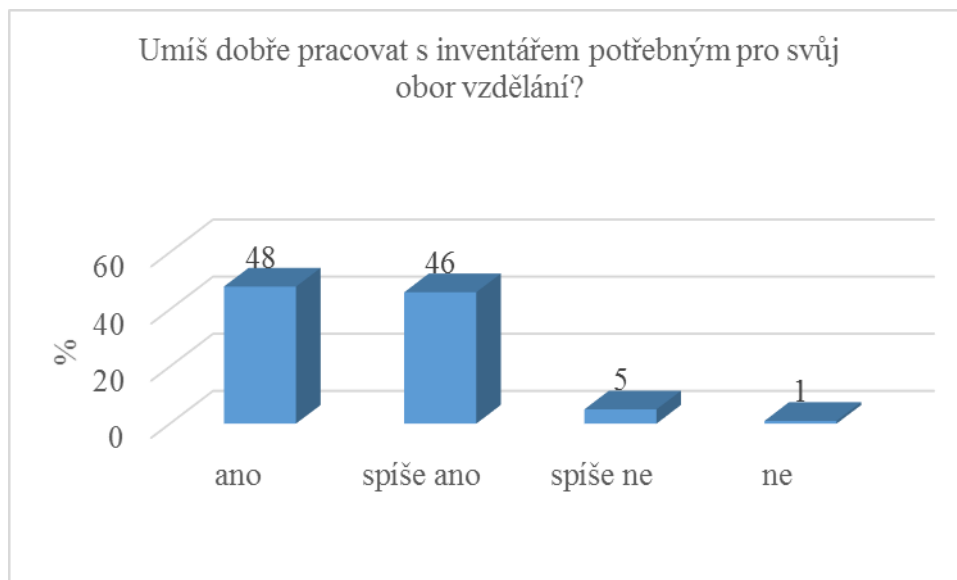
32 žáků (29 %) uvedlo, že zásady BOZP dodržují na základě výstrahy možných zranění sdělených učitelem odborného výcviku.

14 žáků (13 %) uvedlo, že pro dodržování zásad BOZP je pro ně nejdůležitější denní opakování těchto zásad učitelem odborného výcviku.

13 žáků (12 %) odpovědělo, že je pro ně důležitá denní kontrola ochranných pomůcek.

Otázka č. 8: Umíš dobře pracovat s inventářem potřebným pro svůj obor vzdělání?

Graf č. 8: Práce s inventářem

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Umět dobře pracovat s potřebným inventářem patří k základním podmínkám pro vykonávání praktických činností. Výsledky průzkumu přinesly tyto výsledky:

53 žáků (48 %) odpovědělo, že s potřebným inventářem umí dobře zacházet.

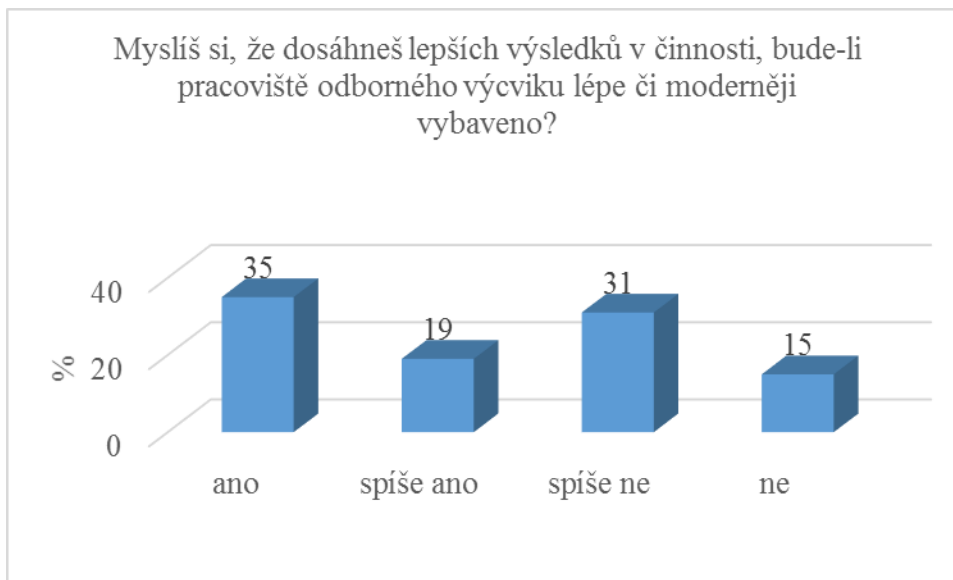
50 žáků (46 %) uvedlo, že s potřebným inventářem spíše umí zacházet.

6 žáků (5 %) s potřebným inventářem pracovat spíše neumí.

1 žák (1 %) uvedl, že pracovat s inventářem neumí vůbec.

Otázka č. 9: Myslíš si, že dosáhneš lepších výsledků v činnosti, bude-li pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno?

Graf č. 9: Vybavení pracoviště odborného výcviku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Při praktickém vyučování žáci používají potřebný inventář, bez kterého by se rozhodně neobešli. Tato otázka zkoumala, do jaké míry ovlivňuje žáky lepší či modernější vybavení pracoviště odborného výcviku. Učitelé odborného výcviku odvádějí dobré pracovní výsledky s inventářem, který mají k dispozici. Moderně vybavené pracoviště je pro žáky pozitivně motivační. Výsledky průzkumu jsou následující:

39 žáků (35 %) uvedlo, že by mohli dosáhnout lepších výsledků pokud by bylo pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno.

34 žáků (31 %) se vyslovilo v tom smyslu, že by lepší či modernější vybavení pracoviště odborného výcviku spíše vliv nemělo na dosažení lepších výsledků.

21 žáků (19 %) sdělilo, že by mohli spíše dosáhnout lepších výsledků, pokud by bylo pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno.

16 žáků (15 %) konstatovalo, že by lepší či modernější vybavení pracoviště odborného výcviku nemělo vůbec žádný vliv na to, aby dosáhli lepších výsledků.

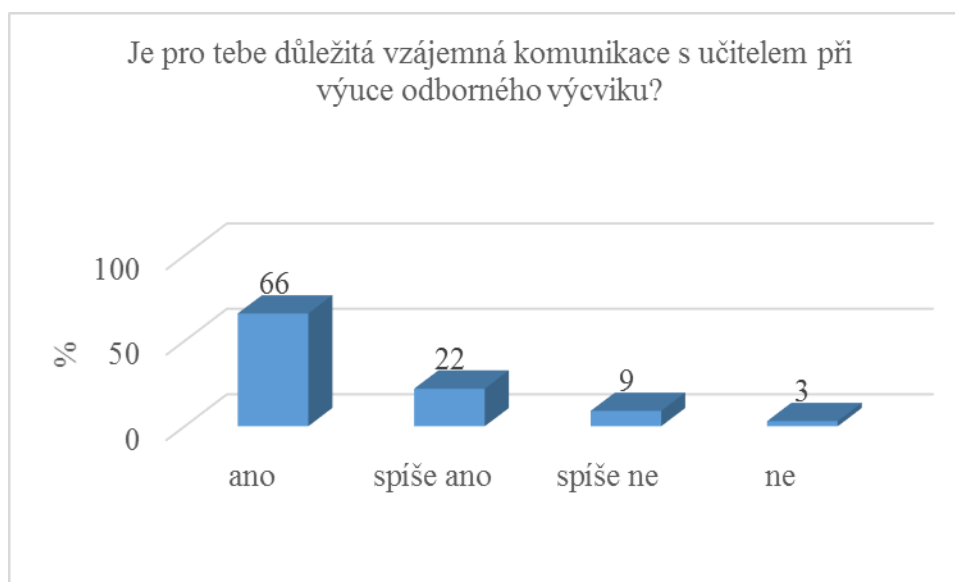
4.8 Třetí předpoklad

Komunikační dovednosti učitele odborného výcviku mají vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Cílem otázek č. 10 - 12 bylo zjistit, jak žáky ovlivňují komunikační dovednosti učitele odborného výcviku. Otázky byly zaměřeny na verbální i neverbální komunikaci učitele odborného výcviku.

Otázka č. 10: Je pro tebe důležitá vzájemná komunikace s učitelem při výuce odborného výcviku?

Graf č. 10: Komunikace s učitelem při výuce odborného výcviku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Kvalita komunikace přispívá k vytváření přátelské atmosféry a následně se promítá do úrovně vykonávaných praktických činností žáků. Výsledky jsou následující:

73 žáků (66 %) uvedlo, že je pro ně vzájemná komunikace důležitá.

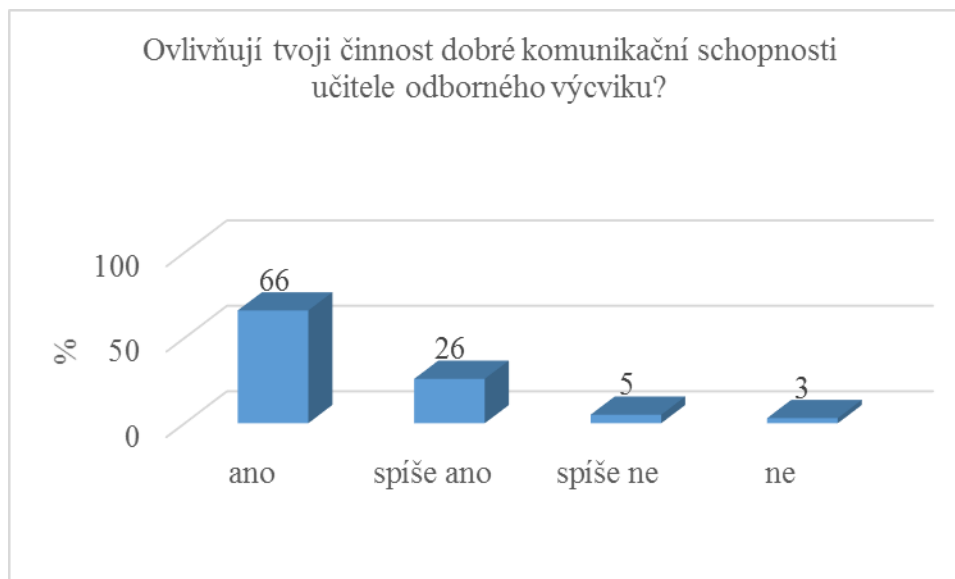
24 žáků (22 %) odpovědělo, že vzájemná komunikace je spíše důležitá.

10 žáků (9 %) sdělilo, že vzájemná komunikace je spíše nedůležitá.

3 žáci (3 %) uvedli, že pro ně není vzájemná komunikace s učitelem odborného výcviku důležitá vůbec.

Otázka č. 11: Ovlivňují tvoji činnost dobré komunikační schopnosti učitele odborného výcviku?

Graf č. 11: Vliv komunikačních schopností učitele odborného výcviku na činnost žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Dobré komunikační schopnosti jsou pro učitele základní podmínkou vyučování. Kromě respektování paralingvistických charakteristik jako je hlasitost, správné frázování, plynulost řeči, důraz či výška je také dodržování základních zásad komunikace s žáky. Jde především o empatii k žákům a respektování osobnosti každého žáka.

Výsledkem této otázky bylo toto zjištění:

Pro 73 žáků (66 %) jsou komunikační schopnosti učitele odborného výcviku velmi důležité.

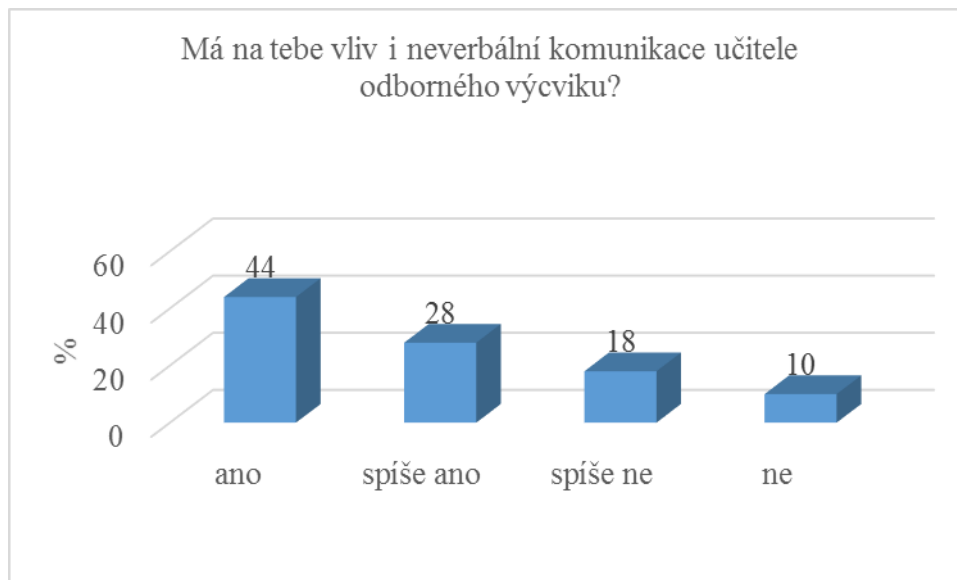
Pro 29 žáků (26 %) jsou komunikační schopnosti učitele odborného výcviku spíše důležité.

5 žáků (5 %) uvedlo, že komunikační schopnosti učitele odborného výcviku jsou pro ně spíše nedůležité.

3 žáci (3 %) uvedli, že pro ně komunikační schopnosti učitele odborného výcviku nejsou důležité vůbec.

Otázka č. 12: Má na tebe vliv i neverbální komunikace učitele odborného výcviku?

Graf č. 12: Vliv neverbální komunikace učitele odborného výcviku na činnost žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Neverbální komunikace patří mezi základní druhy komunikace. Je důležité, aby učitel odborného výcviku dokázal využívat jednotlivých způsobů neverbální komunikace. Výrazovým prostředkem je především oční kontakt, gestika, mimika, celkový postoj, držení těla, kinezika, proxemika či haptika. Tyto prostředky jsou vzájemně propojeny do smysluplných bezděčných nebo záměrných sdělení. Pomocí neverbální komunikace se snadněji sdělují emoce i vztah k žákovi. Výsledek průzkumu prokázal následující:

48 žáků (44 %) uvedlo, že je pro ně neverbální komunikace učitele odborného výcviku velmi důležitá.

31 žáků (28 %) sdělilo, že je pro ně neverbální komunikace učitele odborného výcviku spíše důležitá.

20 žáků (18 %) se vyjádřilo, že je pro ně neverbální komunikace učitele odborného výcviku spíše nedůležitá.

11 žáků (10 %) konstatovalo, že je pro ně neverbální komunikace učitele odborného výcviku zcela nedůležitá.

4.9 Čtvrtý předpoklad

Povahové vlastnosti učitele odborného výcviku mají vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Cílem otázek č. 13 - 15 bylo zjistit, jak žáky ovlivňují povahové vlastnosti učitele odborného výcviku.

Otázka č. 13: Která z uvedených povahových vlastností učitele odborného výcviku je pro tebe nejdůležitější?

Graf č. 13: Vliv povahových vlastností učitele odborného výcviku na činnost žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Rysy osobnosti jsou v běžné řeči nazývány povahovými vlastnostmi. Jakým způsobem ovlivňují žáky, je patrné z tohoto průzkumu:

80 žáků (73 %) se vyslovilo pro trpělivost jako nejdůležitější povahovou vlastnost učitele odborného výcviku.

20 žáků (18 %) preferuje spravedlivost učitele odborného výcviku.

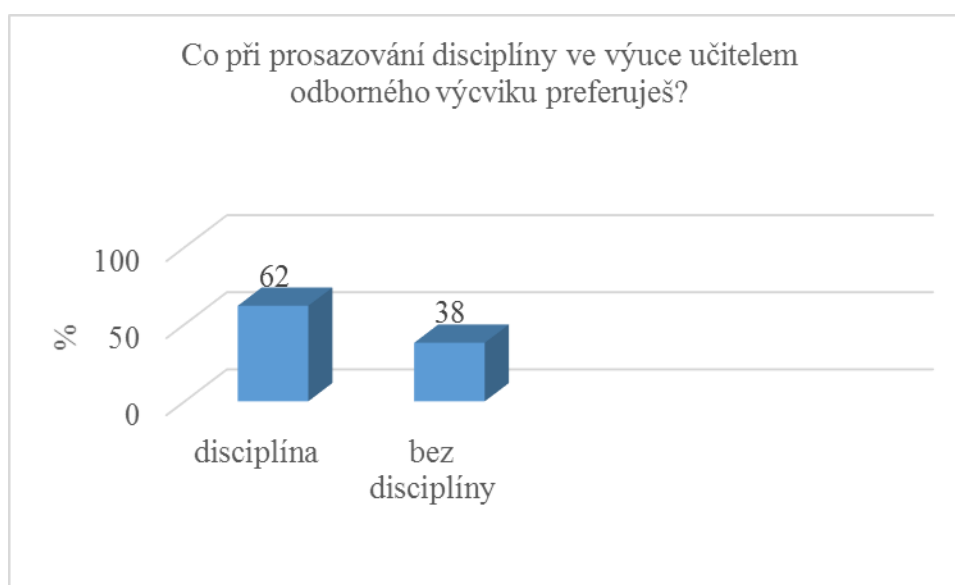
9 žáků (8 %) považuje za nejdůležitější důslednost učitele odborného výcviku.

1 žák (1 %) uvedl, že pro něj je nejdůležitější povahovou vlastností učitele odborného výcviku smysl pro humor.

Otázka č. 14: Co při prosazování disciplíny ve výuce učitelem odborného výcviku preferuješ?

- a) učitel odborného výcviku vyžaduje od žáků disciplínu, která vede k dosažení lepších výsledků
- b) učitel odborného výcviku disciplínu nevyžaduje, žákům pomáhá, je přátelský, ale výsledky nejsou tak dobré

Graf č. 14: Disciplína ve výuce odborného výcviku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Co žáci preferují, disciplínu, která vede k dosažení lepších výsledků, nebo vlídného a přátelského učitele, který žákům pomáhá, ale žáci se pak méně naučí?

Na tuto otázku odpověděli žáci následovně:

68 žáků (62 %) odpovědělo, že má zájem získat dovednosti, které si osvojují v předmětu odborný výcvik, a proto raději volí disciplínu, která vede k dosažení lepších výsledků.

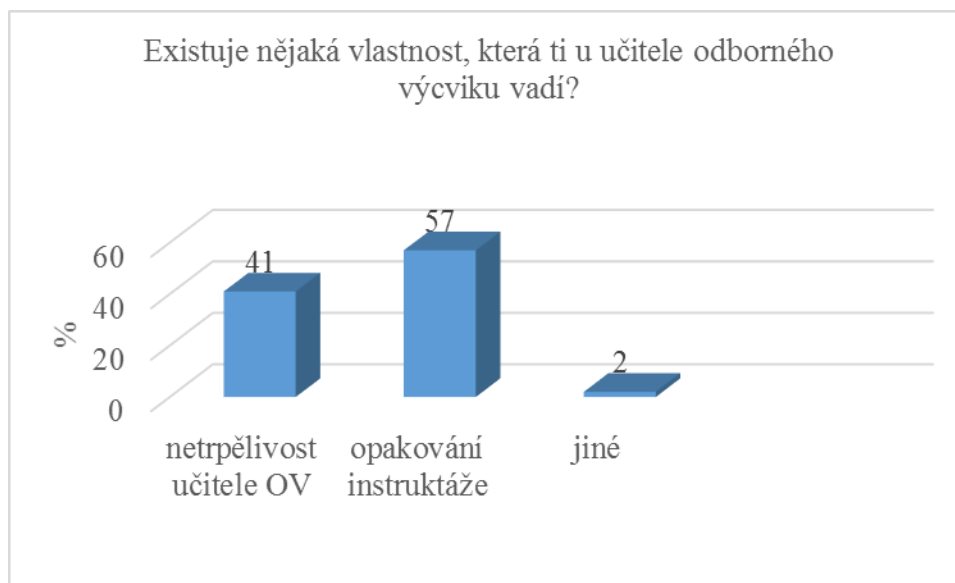
42 žáků (38 %) uvedlo, že má raději učitele odborného výcviku, který disciplínu nevyžaduje. Je spíše přátelský, žákům pomáhá, ale žáci nedosahují tak dobrých výsledků.

Otázka č. 15: Existuje nějaká vlastnost, která ti u učitele odborného výcviku vadí?

- a) učitel odborného výcviku je netrpělivý, což se následně promítá do činnosti žáků
- b) učitel odborného výcviku nemá rád, když musí opakovat instruktáž
- c) jiná možnost, uveď jaká

Graf č. 15: Vliv negativních vlastností učitele odborného výcviku na činnost žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Tato otázka přinesla odpověď na to, jakou negativní vlastnost učitele odborného výcviku žáci nejvíce odsuzují. Výsledky jsou následující:

63 žáků (57 %) nejvíce odsuzuje učitele odborného výcviku, který nemá rád, když musí opakovat instruktáž, protože ji většina žáků nepochopila.

45 žáků (41 %) nejvíce odsuzuje učitele odborného výcviku, který je netrpělivý, což se následně promítá do činnosti žáků.

1 žák uvedl, že si na něho učitel odborného výcviku zasedl a 1 žák uvedl, že učitel neučí moderní věci (2 %).

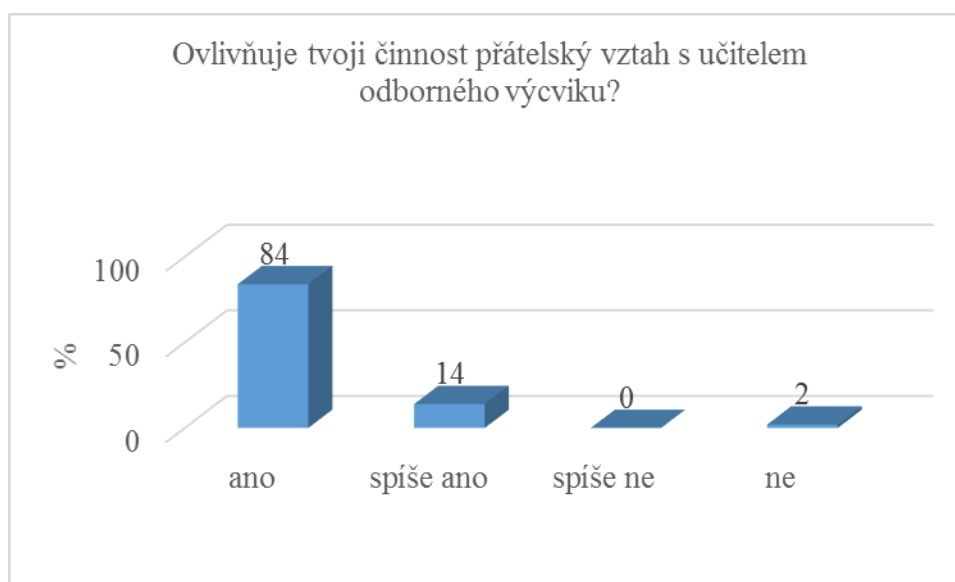
4.10 Pátý předpoklad

Způsob vedení výuky učitele odborného výcviku má vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Cílem otázek č. 16 - 20 bylo zjistit, jak žáky ovlivňuje způsob vedení výuky učitele odborného výcviku. Otázky byly zaměřeny na vytváření pozitivního klimatu na pracovišti, na návaznost odborného výcviku na teoretickou výuku, formulaci cílů učitelem na začátku výuky, na vedení žáků k samostatnosti, a také na hodnocení žáků na konci vyučovací jednotky.

Otázka č. 16: Ovlivňuje tvoji činnost přátelský vztah s učitelem odborného výcviku?

Graf č. 16: Vliv přátelského vztahu s učitelem odborného výcviku na činnost žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

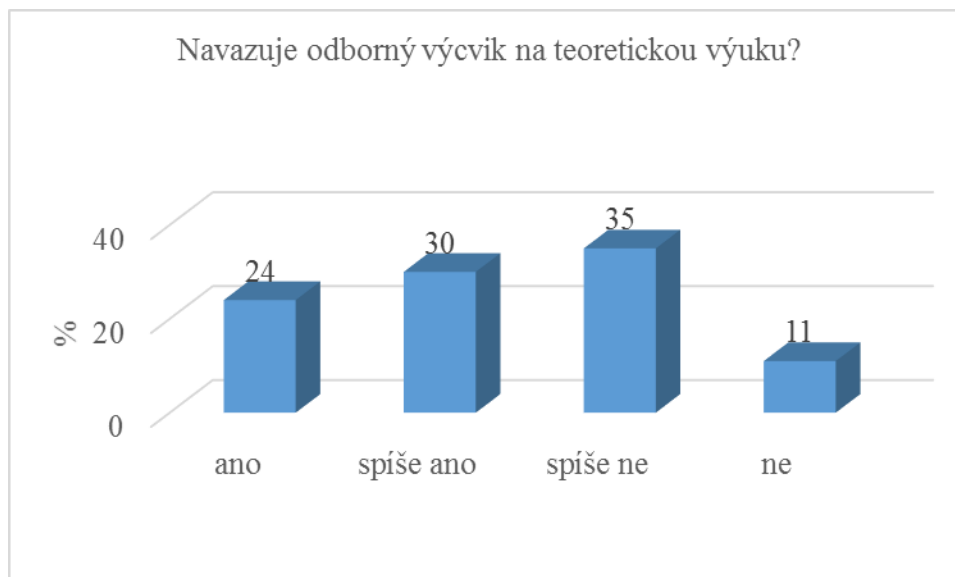
Pozitivní přátelská atmosféra na pracovišti přispívá k lepším výkonům žáků a odstraňuje možné bariéry v komunikaci. Výsledky průzkumu jsou následující: 93 žáků (84 %) uvedlo, že je pro ně přátelský vztah s učitelem odborného výcviku velmi důležitý.

15 žáků (14 %) sdělilo, že je pro ně přátelský vztah s učitelem odborného výcviku spíše důležitý.

2 žáci (2 %) uvedli, že pro ně přátelský vztah s učitelem odborného výcviku není důležitý vůbec.

Otázka č. 17: Navazuje odborný výcvik na teoretickou výuku?

Graf č. 17: Návaznost odborného výcviku na teoretickou výuku

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Odborný výcvik se opírá o vědomosti, které žáci získávají ze všeobecně vzdělávacích předmětů a z odborných předmětů. Učivo by se mělo vzájemně prolínat a souviset spolu. Mezipředmětové vztahy by tedy měly být samozřejmostí.

Výsledky průzkumu jsou následující:

39 žáků (35 %) uvedlo, že odborný výcvik na teoretickou výuku spíše nenavazuje.

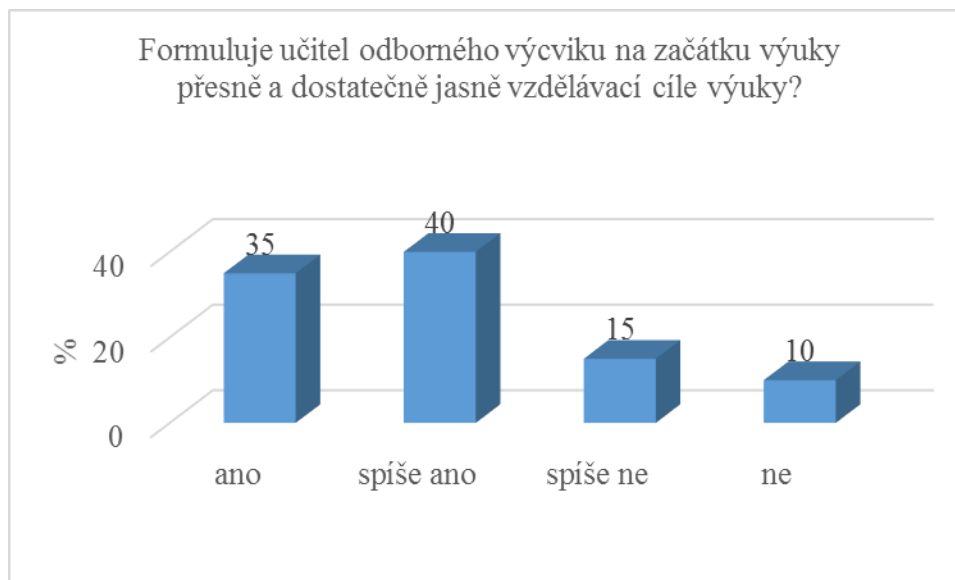
33 žáků (30 %) se vyjádřilo, že odborný výcvik na teoretickou výuku spíše navazuje.

26 žáků (24 %) sdělilo, že odborný výcvik zcela navazuje na teoretickou výuku.

12 žáků (11 %) uvedlo, že odborný výcvik na teoretickou výuku nenavazuje vůbec.

Otázka č. 18: Formulují učitel odborného výcviku na začátku výuky přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky?

Graf č. 18: Formulování vzdělávacích cílů výuky učitelem odborného výcviku na začátku výuky

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Výukový cíl je představa o stavu, kterého má být dosaženo za určitý čas. Výukový cíl a výsledek výuky tvoří vázanou dvojici, jež je základem modelu řízeného procesu učení. Na otázku, zda učitel odborného výcviku formuluje na začátku výuky přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky, odpověděli žáci následovně:

44 žáků (40 %) odpovědělo, že učitel odborného výcviku na začátku výuky spíše přesně a dostatečně jasně formuluje vzdělávací cíle výuky.

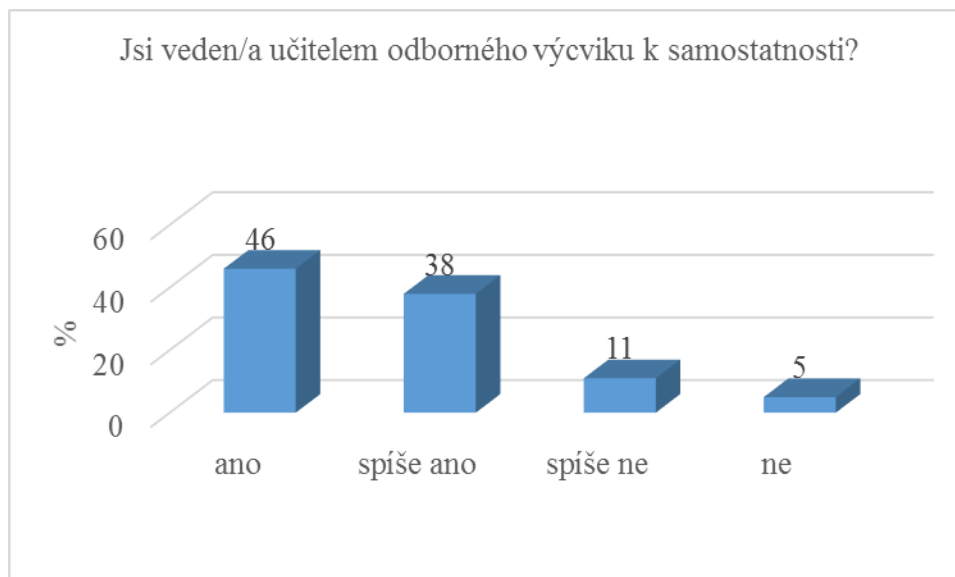
39 žáků (35 %) uvedlo, že učitel odborného výcviku na začátku výuky formuluje přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky.

16 žáků (15 %) uvedlo, že učitel odborného výcviku na začátku výuky spíše přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky neformuluje.

11 žáků (10 %) sdělilo, že učitel odborného výcviku na začátku výuky neformuluje přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky.

Otázka č. 19: Jsi veden/a učitelem odborného výcviku k samostatnosti?

Graf č. 19: Vedení žáků učitelem odborného výcviku k samostatnosti

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Učitel odborného výcviku by měl žákům předkládat dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů. Samostatně myslet, rozhodovat se a konat je důležitou podmínkou budoucí profesní dráhy každého žáka. Výsledky tohoto průzkumu prokázaly následující:

50 žáků (46 %) uvedlo, že je vedeno učitelem odborného výcviku k samostatnosti.

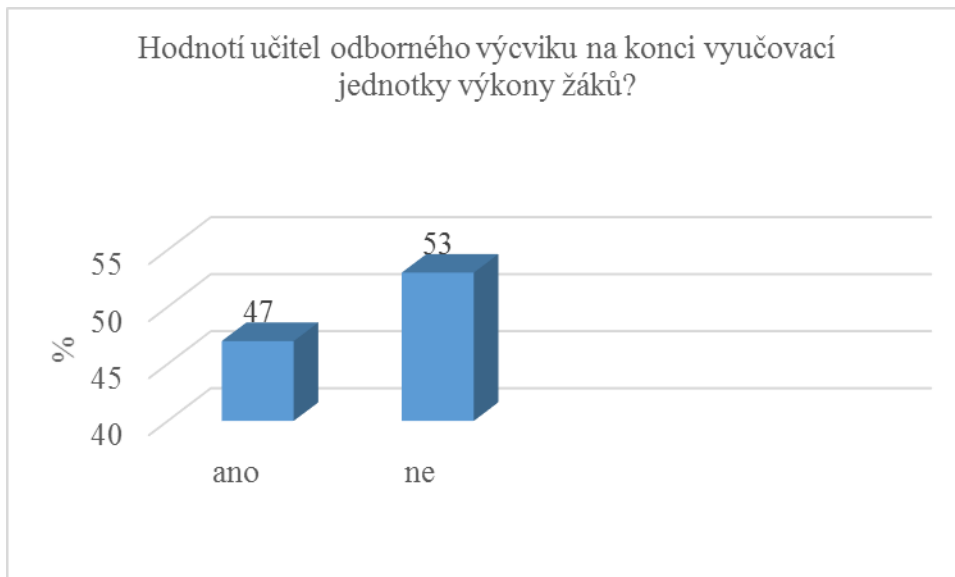
42 žáků (38 %) uvedlo, že je spíše vedeno učitelem odborného výcviku k samostatnosti.

12 žáků (11 %) sdělilo, že spíše není vedeno učitelem odborného výcviku k samostatnosti.

6 žáků (5 %) konstatovalo, že je učitel odborného výcviku k samostatnosti nevede vůbec.

Otázka č. 20: Hodnotí učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky výkony žáků?

Graf č. 20: Hodnocení výkonů žáků učitelem odborného výcviku na konci vyučovací jednotky

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Hodnocení žáků je nezbytná součást výchovně-vzdělávacího procesu. Přináší zpětnou vazbu pro žáka i učitele. Může přinést uspokojení, radost, posílení sebedůvěry, ale i smutek, napětí a nejistotu. Žáka může pozitivně motivovat, provokovat ke kvalitnějšímu výkonu, ale také může přispět k nepochopení až k demotivaci.

Výsledky tohoto průzkumu jsou následující:

58 žáků (53 %) odpovědělo, že učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky výkony žáků nehodnotí.

52 žáků (47 %) sdělilo, že učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky výkony žáků hodnotí.

5 VÝSLEDKY A JEJICH HODNOCENÍ

První předpoklad:

Pohlaví a věk učitele odborného výcviku nemá vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Otázkou č. 3 bylo zjišťováno, zda žáci středního odborného učiliště preferují muže či ženu jako učitele odborného výcviku. Otázka č. 4 se týkala věku učitele odborného výcviku a jeho vlivu na žáky.

Výsledky prvního předpokladu:

- 88 % žáků uvedlo, že pro ně pohlaví učitele odborného výcviku není rozhodující,
- pro 83 % žáků nehraje věk učitele odborného výcviku žádnou zásadní roli.

Předpoklad lze považovat za potvrzený. Většina žáků (88 %) pohlaví učitele odborného výcviku neupřednostňuje a není pro ně důležité. Ze zbývajících 12 % žáků, kteří pohlaví upřednostňují, preferuje 9 % žáků ženu jako učitelku odborného výcviku.

Rovněž věk učitele odborného výcviku není pro žáky rozhodující, což potvrdilo 83 % žáků. Pro 17 % žáků je věk rozhodující, přičemž nejvíce z nich, a to 10 % žáků, preferuje věk do 50 let.

Z výsledků vyplynulo, že kvalita učitelské práce s pohlavím ani s věkem učitele odborného výcviku nesouvisí. Rozhodující jsou jeho pedagogické schopnosti.

Druhý předpoklad:

Motivace učitele odborného výcviku má vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Cílem otázek č. 5 - 9 bylo zjistit, jak jsou žáci motivováni učitelem odborného výcviku z hlediska zájmu o učení, udržení pozornosti po dobu výcviku, dodržování BOZP, úrovně zacházení s potřebným inventářem, a také míru vlivu vybavení pracoviště odborného výcviku na dosažené výsledky.

Výsledky druhého předpokladu:

- 35 % žáků považuje za nejdůležitější motivaci k učení vliv učitele odborného výcviku,
- 62 % žáků udržuje pozornost po dobu výcviku na základě neustálé komunikace s učitelem odborného výcviku,
- pro 46 % žáků je učitel odborného výcviku vzorem pro dodržování BOZP,
- 94 % žáků umí dobře zacházet s inventářem svého oboru,
- 54 % žáků je přesvědčeno o tom, že pokud by bylo pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno, mohli by dosáhnout lepších výsledků.

Z jednotlivých výsledků vyplývá, že předpoklad se potvrdil jen zčásti. Pouze 39 žáků (35 %) považuje za nejdůležitější motivaci k učení vliv učitele odborného výcviku. 22 žáků (20 %) žáků chodí do školy a nemá žádnou motivaci k učení. Aby žáci byli ve škole úspěšní a dosahovali dobrých výsledků, musí být do úkolů motivováni. Co všechno může ovlivňovat motivaci žáka a v čem spočívá jeho pasivita v učení? Je to chyba, která vznikla již ve výchově nebo je to dopad moderní doby, kdy žáci raději tráví svůj volný čas u počítačových her či televize a nechťejí se učit? Nebo je to chyba učitele, který dostatečně nemotivuje své žáky? Ve školním prostředí jsou žáci nejvíce ovlivňováni učitelem, kolektivem a také školním prospěchem. Struktura motivace k učení se může měnit v průběhu učení. Učitel může svým vlivem zvýšit žakovu motivaci k učení, posílit působení zvědavosti, potřeby činnosti a životních cílů.

Pozornost po dobu výcviku je u 62 % žáků udržována na základě komunikace s učitelem odborného výcviku.

Co se týká dodržování BOZP, je téměř pro polovinu žáků (46 %) učitel odborného výcviku jejich vzorem při dodržování těchto předpisů.

Otázka zaměřená na vybavenost pracoviště odborného výcviku přinesla zjištění, že 54 % žáků by mohlo dosáhnout lepších výsledků v činnosti, pokud by bylo pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno. Moderně vybavené pracoviště je pro žáky pozitivně motivační. Bylo zjištěno, že pracoviště odborného výcviku „Labenka“, kde je realizován odborný výcvik pro většinu žáků, je moderně a dostatečně vybaveno. Někteří žáci však vykonávají odborný výcvik na jiných smluvních pracovištích školy.

Třetí předpoklad:

Komunikační dovednosti učitele odborného výcviku mají vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Pomocí otázek č. 10 - 12 bylo cílem zjistit, jak žáky ovlivňují komunikační dovednosti učitele odborného výcviku. Otázky byly zaměřeny na verbální i neverbální komunikaci.

Výsledky třetího předpokladu:

- 88 % žáků považuje vzájemnou komunikaci s učitelem odborného výcviku za velmi důležitou,
- 92 % žáků upřednostňuje efektivní komunikaci s učitelem odborného výcviku,
- pro 72 % žáků představuje neverbální komunikace učitele odborného výcviku důležitou součást jeho projevu, kterou jsou pozitivně ovlivňováni.

Na základě uvedených výsledků lze předpoklad považovat za potvrzený. Pro většinu žáků je vzájemná komunikace s učitelem odborného výcviku velmi důležitá. Žáci upřednostňují efektivní komunikaci, a také neverbální komunikace učitele odborného výcviku je pro ně velmi důležitá.

Komunikaci je třeba chápat jako základní prostředek k uskutečňování výchovy a vzdělávání. Zprostředkovaně umožňuje v podobě verbálních a neverbálních projevů učitele realizaci zvolených cílů. V průběhu pedagogické komunikace dochází mezi účastníky komunikačního procesu zejména ke sdělení úkolů a výměně názorů. Učitel je ve stálém kontaktu se svými žáky. Má vlastní pocity, zvyky, nálady a názory. Žáci všechny tyto jeho projevy vnímají. Učitel si musí uvědomit vliv své komunikace na žáky.

Čtvrtý předpoklad:

Povahové vlastnosti učitele odborného výcviku mají vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Pomocí otázek č. 13 - 15 bylo cílem zjistit, jak žáky ovlivňují povahové vlastnosti učitele odborného výcviku.

Výsledky čtvrtého předpokladu:

- 73 % žáků se vyslovalo pro trpělivost jako nejdůležitější povahovou vlastnost učitele odborného výcviku (zajímavé u tohoto průzkumu je rovněž zjištění, že 18 % žáků považuje za nejdůležitější povahovou vlastnost učitele odborného výcviku spravedlivost),
- 62 % žáků zvolilo za nejdůležitější disciplínu, kterou učitel odborného výcviku vyžaduje od žáků a která pak vede k dosažení lepších výsledků,
- 57 % žáků nejvíce odsuzuje učitele, který nemá rád, když musí opakovat instruktáž, protože to většina žáků nepochopila.

Z průzkumu vyplynulo, že pro většinu žáků (73 %) je nejdůležitější povahovou vlastností učitele odborného výcviku trpělivost. Výsledek není jistě překvapivý, neboť žáci se teprve učí a je skoro nutností, aby učitel odborného výcviku byl trpělivý ke svým žákům. 18 % žáků uvádí, že za nejdůležitější povahovou vlastnost učitele odborného výcviku považují spravedlivost. Spravedlivost můžeme definovat jako posuzování správnosti jednání, přičemž kritéria správnosti jednání posuzuje každý individuálně. Víra ve spravedlivý svět umožňuje každému vnímat okolní prostředí jako bezpečný systém, který není náhodný a chaotický, ale řídí se podle určitých pravidel. Víra ve spravedlivý svět má pozitivní vztah k duševním stránkám zdraví jako je zvládnutí stresu, důvěra v interpersonálních vztazích, orientace na výkon, náladu i na životní spokojenost. Hodnocení výkonu nebo chování se odehrává na základě srovnání s jinými lidmi, v našem případě žáky.

62 % žáků si zvolilo jako důležitou disciplínu, kterou učitel odborného výcviku vyžaduje od svých žáků a která zároveň vede k dosažení lepších výsledků. Žáci jsou tedy dostatečně motivováni a snaží se dosáhnout co nejlepších výsledků.

57 % žáků nejvíce odsuzuje učitele, který nemá rád, když musí opakovat instruktáž, protože to většina žáků nepochopila. Jde opět o povahovou vlastnost trpělivost, kterou učitel musí mít v dostatečné míře.

Pátý předpoklad:

Způsob vedení výuky učitele odborného výcviku má vliv na úroveň osvojených praktických dovedností žáků středního odborného učiliště.

Pomocí otázek č. 16 - 20 bylo cílem zjistit, jak žáky ovlivňuje způsob vedení výuky učitele odborného výcviku. Otázky byly zaměřeny na vytváření pozitivního klimatu na pracovišti, na návaznost odborného výcviku na teoretickou výuku, na formulaci vzdělávacích cílů učitelem odborného výcviku na začátku výuky, na vedení žáků k samostatnosti, a také na hodnocení žáků na konci vyučovací jednotky.

Výsledky pátého předpokladu:

- pro 84 % žáků je přátelský vztah s učitelem odborného výcviku důležitý, neboť přispívá k lepším výkonům,
- 54 % žáků uvádí, že odborný výcvik navazuje na teoretickou výuku,
- 75 % žáků odpovědělo, že učitel odborného výcviku na začátku výuky přesně a dostatečně jasně formuluje vzdělávací cíle výuky,
- 84 % žáků uvedlo, že jsou vedeni učitelem odborného výcviku k samostatnosti
- 47 % žáků sdělilo, že učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky hodnotí výkony žáků.

Pro většinu žáků (84 %) je důležitý přátelský vztah s učitelem odborného výcviku na pracovišti odborného výcviku. Učení a chování žáků neprobíhá samostatně, ale je ovlivňováno mikrosociálním prostředím, ve kterém se žáci pohybují. Je to právě učitel, který může svou rolí a svými vlastnostmi klima třídy významně ovlivňovat. Klima třídy má zásadní vliv na motivaci žáků a na jejich postoj k učení. Pracoviště, kde panuje příznivé sociální klima, přispívá k rozvoji žákovy osobnosti a pomáhá žákům a učitelům zlepšovat jejich práci.

Pouze polovina žáků (54 %) uvedla, že odborný výcvik navazuje na teoretickou výuku. Odborný výcvik je samostatný předmět, který slouží k osvojování praktických dovedností a získávání návyků. Navazuje na již osvojené teoretické dovednosti z výuky všeobecných a odborných předmětů. Propojení teorie s praxí je

jednou ze základních didaktických zásad. Odborné předměty a odborný výcvik svým obsahem spolu vzájemně souvisí a je tedy nutné vytvářet mezipředmětové vztahy.

75 % žáků odpovědělo, že učitel odborného výcviku na začátku výuky přesně a dostatečně jasně formuluje vzdělávací cíle výuky. Dílčí cíle realizované v praktické vyučovací jednotce definují konkrétní vyjádření dovedností, které bude žák po skončení učebního dne ovládat.

84 % žáků uvedlo, že jsou vedeni učitelem odborného výcviku k samostatnosti. Učitel odborného výcviku by měl vést žáky k samostatnosti, předkládat jim dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů. Samostatně myslet, rozhodovat se a konat je důležitou podmínkou budoucí profesní dráhy každého žáka.

Necelá polovina žáků (47 %) žáků sdělila, že učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky hodnotí výkony žáků. Hodnocení žáků patří ke kontrolní regulativní a autoregulativní funkci učení. Na kvalitě těchto procesů může záviset celková úroveň učení žáka. Hodnocení může vyvolávat pozitivní emoce a pozitivní vztah žáka ke škole a k učení. Na druhé straně neadekvátní přístup učitele k hodnocení může vyvolat negativní motivaci žáka. Zpětná vazba o výsledku učení musí být průběžná, přesná, promyšlená a poskytnutá v pravý čas.

6. DOPORUČENÍ

Na základě výsledků, které vyplynuly z průzkumu, je třeba doporučit učitelům odborného výcviku, aby usilovali o zlepšení motivovanosti žáků. Bylo zjištěno, že 1/5 žáků chodí do školy a nemá žádnou motivaci. Umění motivovat žáky k učení je jedna z nejdůležitějších schopností dobrého učitele. Je třeba hledat nejen v nitru každého žáka, ale také v nitru každého učitele. Sebevětší odborník nemůže žáky nic naučit, pokud je nedokáže zaujmout natolik, aby jeho úsilí věnovali pozornost.

Doporučuji provést analýzu problematiky motivace žáků. Na základě zjištěných poznatků je důležité vytvoření co nejlepší motivační strategie a následné aplikování ve výuce. Důležité bude zjistit motivační zaměření. K žákům je třeba přistupovat individuálně, neboť na různé formy motivace k učení reagují žáci odlišně. Učitel odborného výcviku tak může svým vlivem zvýšit žakovu motivaci k učení, posílit působení zvědavosti, potřebu činnosti a životních cílů.

Teoretické odborné předměty a odborný výcvik svým obsahem spolu vzájemně souvisejí a je tedy nutné vytvářet mezipředmětové vztahy. Mezipředmětové vztahy jsou zakotveny v učebním plánu a v učebních osnovách a jsou realizovány uspořádáním učiva v jednotlivých předmětech. Podstatnou možností vylepšení návaznosti odborného výcviku na teoretickou výuku je možná snaha o zlepšení komunikace a užší spolupráce mezi vyučujícími odborného výcviku a odborných předmětů. Přínosná je také spolupráce učitelů odborného výcviku navzájem, tam, kde učivo spolu souvisí.

Hodnocení žáků učitelem odborného výcviku na konci vyučovací jednotky je důležité pro zpětnou vazbu žáků. Hodnocení je nezbytná součást výchovně-vzdělávacího procesu. Žáka může buď pozitivně, nebo negativně motivovat. Je důležité nejenom pro samotného žáka, ale pro celou učební skupinu.

7 ZÁVĚR

Profesní příprava žáků je realizována v rámci teoretického a praktického vzdělávání ve zvoleném oboru. Cílem odborného výcviku je naučit žáky potřebným manuálním dovednostem a návykům, aby je poté uměli vhodně aplikovat v praxi. Učitel odborného výcviku působí na celkovou osobnost žáka tak, aby si osvojil všechny vědomosti a dovednosti nezbytné k výkonu budoucího povolání.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaký vliv má učitel odborného výcviku na úroveň osvojených praktických dovedností žáků. Vyhodnocená část dotazníku zaměřená na motivační aspekty nám vypověděla, že 1/5 žáků Středního odborného učiliště společného stravování v Poděbradech chodí do školy bez motivace. Mnohdy musí učitel pomoci některým žákům, kteří nemají vnitřní motivaci, aby jim ukázal cestu, jak najít sama sebe. Musí si uvědomit, že pokud se budou snažit, mají šanci něco dokázat, někým se stát a uplatnit se ve své profesi. Jak podpořit rozvoj motivace žáků není předmětem této bakalářské práce. Bude však jistě důležité zjistit jejich motivační zaměření. K žákům je třeba přistupovat individuálně, neboť na různé formy motivace k učení reagují odlišně. Učitel odborného výcviku tak může svým vlivem zvýšit žakovu motivaci k učení, posílit zvědavost, potřebu činnosti a nalezení životních cílů.

Výsledky týkající se návaznosti odborného výcviku na teoretickou výuku přinesly zjištění, že pro polovinu žáků na sebe tyto předměty nenavazují. Vyučovací předměty by se měly vzájemně prolínat za současného respektování aktuálních požadavků na rozvoj osobnosti žáka, jeho schopností a dovedností. Snaha o výměnu zkušeností v oblasti témat a o vzájemnou diskusi by byla určitě vhodnou možností, jak tuto situaci zlepšit, a to jak mezi vyučujícími odborného výcviku a odborných předmětů, tak i mezi učiteli odborného výcviku navzájem.

Výsledky týkající se hodnocení žáků na konci vyučovací jednotky přinesly zjištění, že pro necelou polovinu žáků učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky výkony žáků nehodnotí. Hodnocení žáků patří ke kontrolní regulativní a autoregulativní funkci učení. Na kvalitě těchto procesů může záviset celková úroveň učení žáka. Hodnocení může vyvolávat pozitivní emoce a pozitivní vztah žáka ke škole a k učení. Na druhé straně neadekvátní přístup učitele k hodnocení

může vyvolat negativní motivaci žáka. Zpětná vazba o výsledcích učení musí být průběžná, přesná, promyšlená a poskytnutá v pravý čas.

Kvalita pedagogů významně ovlivňuje úroveň vzdělání mladé generace a jejich dispozic k učení. Ochota učitele odborného výcviku pracovat na zkvalitnění své osobnosti a pedagogických schopností je nepostradatelnou součástí každého učitele, který chce být úspěšný. Neustálé vzdělávání a prohlubování odborných a pedagogických znalostí jsou předpokladem pro úspěšnou práci a spokojenost žáků.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ODBORNÉ MONOGRAFIE

ČÁP, J. - MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007. 656 s. ISBN 978-80-7367-273-7.

DVOŘÁČEK, J. *Pedagogika pro učitele odborných předmětů*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2005. 304 s. ISBN 80-245-0886-9.

DYTRTOVÁ, R. - KRHUTOVÁ, M. *Učitel - příprava na profesi*. Praha: Grada, 2009. 121 s. ISBN 978-802-4728-636.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

HOLEČEK, V. *Aplikovaná psychologie pro učitele*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2002. 74 s. ISBN 80-7082-739-4.

KALHOUS, Z. – OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. 447 s. ISBN 80-7178-253-X.

KLINGORA, Z. - VOLNÝ, J. *Organizace a vedení výuky učňů v praktické přípravě*. Praha: Fortuna, 1994. 96 s. ISBN 80-7168-158-X.

KYRIACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Praha: Portál, 2004. 155 s. ISBN 80-7178-965-8.

NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*. Praha: Academia, 2009. 620 s. ISBN 978-80-200-1680-5.

NELEŠOVSKÁ, A. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2005. 171 s. ISBN 80-247-0738-1.

PAŘÍZEK, V. *Učitel a jeho povolání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 128 s. ISBN 14-563-88.

PRŮCHA, J. - WALTEROVÁ, E. - MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování*. Praha: Portál, 2013. 152 s. ISBN 978-80-262-0404-6.

ŠTĚPANÍK, J. *Umění jednat s lidmi*. Praha: Grada, 2003. 152 s. ISBN 80-247-0530-3.

ŠVEC, V. *Klíčové dovednosti ve vyučování a výcviku.* Brno: Masarykova univerzita, 1998. 178 s. ISBN 80-210-1937-9.

VALIŠOVÁ, A. - KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele.* Praha: Grada, 2007. 402 s. ISBN 80-247-1734-4.

VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace.* Praha: Portál, 2000. 263 s. ISBN 80-7178-291-2.

ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY

ČESKO. Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.* Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>

ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 24. září 2004 *o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.* Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/aktualni-zneni-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich-k-1-lednu>

Národní ústav pro vzdělávání. [online]. [cit. 2015-10-07]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/pospolu/fdv-nabizi-dalsi-vzdelani-i-stredoskolskym-ucitelum>

Střední odborné učiliště společného stravování, Poděbrady. [online]. [cit. 2015-10-07]. Dostupné z: <http://www.soupsy.cz>

9 PŘÍLOHY

9.1 Dotazník pro žáky SOU společného stravování

Vážení žáci,

jsem studentkou 3. ročníku Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze, obor Učitel praktického vyučování. V rámci zpracování mé bakalářské práce na téma: „Vliv učitele odborného výcviku na úroveň osvojených praktických dovedností žáků“ si Vás dovoluji požádat o pravdivé vyplnění přiloženého dotazníku. Tento dotazník je zcela anonymní a zjištěná data budou použita pouze pro výzkumné účely mé bakalářské práce.

Petra Jičínská

Dotazník hodnocení učitele odborného výcviku

Správné odpovědi označte křížkem

Charakteristika respondenta

1. Ve kterém ročníku studuješ?

2. ročník

3. ročník

2. Jakého jsi pohlaví?

dívka

chlapec

Pohlaví a věk učitele odborného výcviku

3. Preferuješ jako učitele odborného výcviku ženu nebo muže?

pohlaví pro mě není rozhodující

pohlaví je rozhodující, přičemž upřednostňuji: muže ženu

4. Je pro tebe rozhodující věk učitele odborného výcviku?

věk není rozhodující

věk je rozhodující, upřednostňuji tento věk:

do 30 let

do 50 let

nad 50 let

Motivace učitele odborného výcviku

5. Která z uvedených motivací má pro tebe rozhodující vliv? (vyber pouze jednu možnost)

- motivace učitele, tj. že mně předává svoje zkušenosti z oboru
- moje vlastní vnitřní motivace, např. chci být dobrým kuchařem, číšníkem
- motivace zúčastnit se prestižní soutěže Gastro Poděbrady
- bez motivace, pouze chci být vyučen

6. Jaký je pro tebe nejdůležitější způsob, kterým u tebe učitel odborného výcviku udržuje pozornost po dobu výcviku?

- neustále dohlíží nad mou činností
- probíhá komunikace mezi námi
- ukázkou praktické dovednosti učitele

7. Která z uvedených metod výuky učitele odborného výcviku je pro tebe pro dodržování BOZP nejdůležitější?(vyber pouze jednu možnost)

- denně opakuje zásady bezpečnosti na pracovišti
- denně důkladně kontroluje ochranné pomůcky
- učitel nám sdělí možná zranění při nedodržení BOZP
- svým vlastním konáním, jak sám BOZP dodržuje

8. Umiš dobře pracovat s inventářem potřebným pro svůj obor vzdělání?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

9. Myslíš si, že dosáhneš lepších výsledků v činnosti, bude-li pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Komunikační dovednosti učitele odborného výcviku

10. Je pro tebe důležitá vzájemná komunikace s učitelem při výuce odborného výcviku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

11. Ovlivňují tvoji činnost dobré komunikační schopnosti učitele odborného výcviku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

12. Má na tebe vliv i neverbální komunikace učitele odborného výcviku? (tj. jeho oční kontakt, mimika, gesta)

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Povahové vlastnosti učitele odborného výcviku

13. Která z uvedených povahových vlastností učitele odborného výcviku je pro tebe nejdůležitější?

- trpělivost
- důslednost
- spravedlnost
- jiná možnost, uveď jaká .....

14. Co při prosazování disciplíny ve výuce učitelem odborného výcviku preferuješ?

- učitel odborného výcviku vyžaduje od žáků disciplínu, která vede k dosažení lepších výsledků
- učitel odborného výcviku disciplínu nevyžaduje, žákům pomáhá, je přátelský, ale výsledky nejsou tak dobré

15. Existuje nějaká vlastnost, která ti u učitele odborného výcviku vadí?

- učitel odborného výcviku je netrpělivý, což se následně promítá do činnosti žáků
- učitel nemá rád, když musí opakovat instruktáž
- jiná možnost, uveď jaká

Způsob vedení výuky učitele odborného výcviku

16. Ovlivňuje tvoji činnost přátelský vztah s učitelem odborného výcviku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

17. Navazuje odborný výcvik na teoretickou výuku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

18. Formuluje učitel odborného výcviku na začátku výuky přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

19. Jsi veden/a učitelem odborného výcviku k samostatnosti?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

20. Hodnotí učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky výkony žáků?

- ano
- ne

Děkuji Vám za vyplnění tohoto dotazníku.

Vážení žáci,
jsem studentkou 3. ročníku Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze, obor Učitel praktického vyučování. V rámci zpracování mé bakalářské práce na téma: „Vliv učitele odborného výcviku na úroveň osvojených praktických dovedností žáků“ si Vás dovoluji požádat o pravdivé vyplnění přiloženého dotazníku. Tento dotazník je zcela anonymní a zjištěná data budou použita pouze pro výzkumné účely mé bakalářské práce.
Petra Jičínská

Dotazník hodnocení učitele odborného výcviku

Správné odpovědi označte křížkem

Charakteristika respondenta

1. Ve kterém ročníku studuješ?

2. ročník

3. ročník

2. Jakého jsi pohlaví?

dívka

chlapec

Pohlaví a věk učitele odborného výcviku

3. Preferuješ jako učitele odborného výcviku ženu nebo muže?

pohlaví pro mě není rozhodující

pohlaví je rozhodující, přičemž upřednostňuji: muže ženu

4. Je pro tebe rozhodující věk učitele odborného výcviku?

věk není rozhodující

věk je rozhodující, upřednostňuji tento věk:

do 30 let

do 50 let

nad 50 let

Motivace učitele odborného výcviku

5. Která z uvedených motivací má pro tebe rozhodující vliv? (vyber pouze jednu možnost)

- motivace učitele, tj. že mně předává svoje zkušenosti z oboru
- moje vlastní vnitřní motivace, např. chci být dobrým kuchařem, číšníkem
- motivace zúčastnit se prestižní soutěže Gastro Poděbrady
- bez motivace, pouze chci být vyučen

6. Jaký je pro tebe nejdůležitější způsob, kterým u tebe učitel odborného výcviku udržuje pozornost po dobu výcviku?

- neustále dohlíží nad mou činností
- probíhá komunikace mezi námi
- ukázkou praktické dovednosti učitele

7. Která z uvedených metod výuky učitele odborného výcviku je pro tebe pro dodržování BOZP nejdůležitější?(vyber pouze jednu možnost)

- denně opakuje zásady bezpečnosti na pracovišti
- denně důkladně kontroluje ochranné pomůcky
- učitel nám sdělí možná zranění při nedodržení BOZP
- svým vlastním konáním, jak sám BOZP dodržuje

8. Umíš dobře pracovat s inventářem potřebným pro svůj obor vzdělání?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

9. Myslíš si, že dosáhneš lepších výsledků v činnosti, bude-li pracoviště odborného výcviku lépe či moderněji vybaveno?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Komunikační dovednosti učitele odborného výcviku

10. Je pro tebe důležitá vzájemná komunikace s učitelem při výuce odborného výcviku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

11. Ovlivňují tvoji činnost dobré komunikační schopnosti učitele odborného výcviku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

12. Má na tebe vliv i neverbální komunikace učitele odborného výcviku? (tj. jeho oční kontakt, mimika, gesta)

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Povahové vlastnosti učitele odborného výcviku

13. Která z uvedených povahových vlastností učitele odborného výcviku je pro tebe nejdůležitější?

- trpělivost
- důslednost
- spravedlnost
- jiná možnost, uveď jaká .....

14. Co při prosazování disciplíny ve výuce učitelem odborného výcviku preferuješ?

- učitel odborného výcviku vyžaduje od žáků disciplínu, která vede k dosažení lepších výsledků
- učitel odborného výcviku disciplínu nevyžaduje, žákům pomáhá, je přátelský, ale výsledky nejsou tak dobré

15. Existuje nějaká vlastnost, která ti u učitele odborného výcviku vadí?

- učitel odborného výcviku je netrpělivý, což se následně promítá do činnosti žáků
- učitel nemá rád, když musí opakovat instruktaž
- jiná možnost, uveď jaká

Způsob vedení výuky učitele odborného výcviku

16. Ovlivňuje tvoji činnost přátelský vztah s učitelem odborného výcviku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

17. Navazuje odborný výcvik na teoretickou výuku?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

18. Formuluje učitel odborného výcviku na začátku výuky přesně a dostatečně jasně vzdělávací cíle výuky?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

19. Jsi veden/a učitelem odborného výcviku k samostatnosti?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

20. Hodnotí učitel odborného výcviku na konci vyučovací jednotky výkony žáků?

- ano
- ne

Děkuji Vám za vyplnění tohoto dotazníku.

9.2 Fotogalerie

SOU společného stravování v Poděbradech

Zdroj: google.cz

Středisko praktického vyučování Labenka

Zdroj: google.cz